

Mužské pohlavní orgány

Aleš Hampl

Key components & Gross anatomy

Varlata = testes

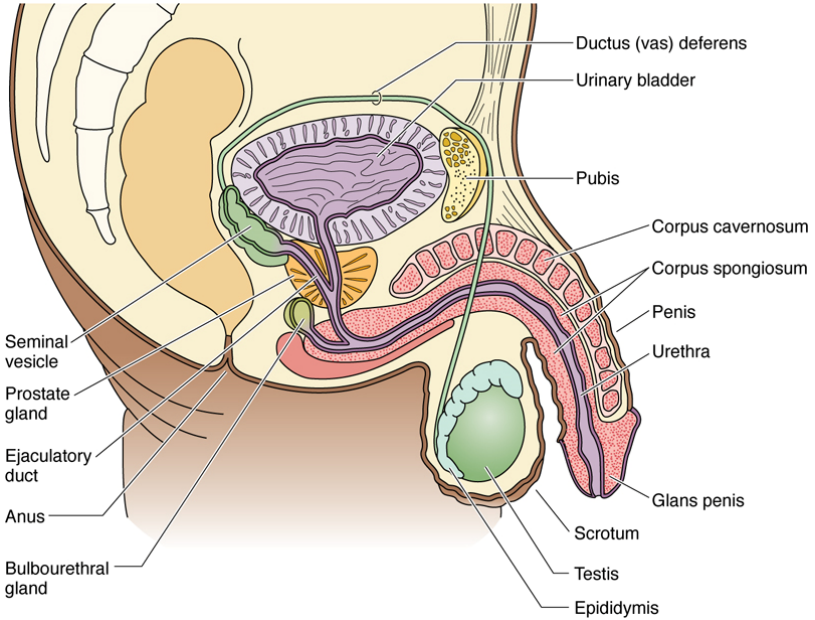
Vývodní pohlavní cesty	Intratestikulární
	• Tubuli recti • Rete testis • Ductuli efferentes
	Extratestikulární
	• Epididymis • Ductus (vas) deferens • Ductus ejaculatorius • Močová trubice

Přídavné žlázy

- Glandula vesiculosa (párová)
- Prostata
- Glandula bulbourethralis (párová)

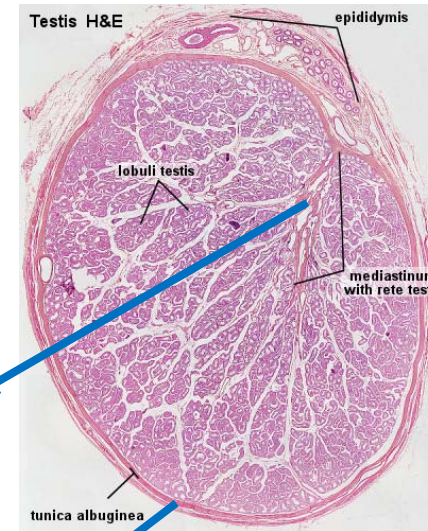
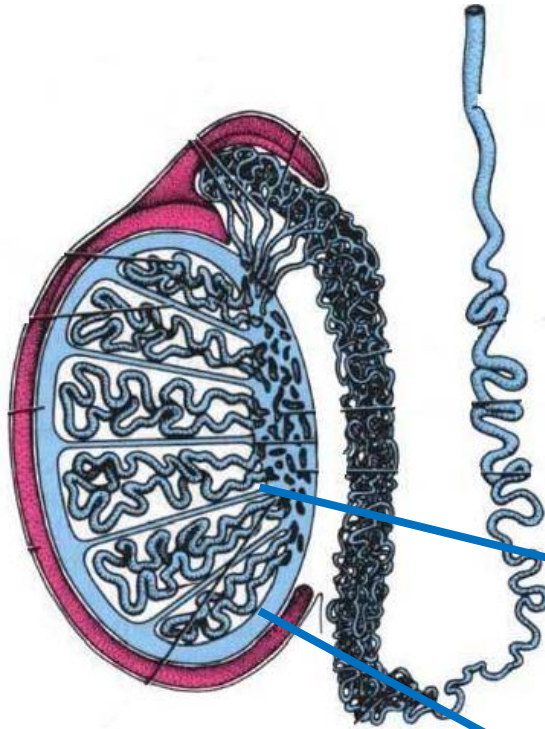
Zevní pohlavní orgány

- Šourek
- Penis

Varle - 1

Délka: 4 cm
Šířka: 2-3 cm
Tloušťka: 3 cm

Mediastinum + Septula

- dělí varle na **lalůčky** (250-300)

Tunica albuginea - pouzdro

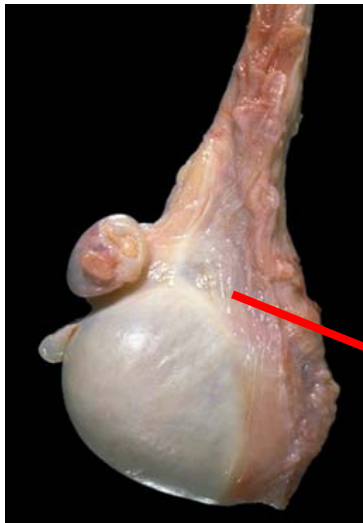
- husté kolagenní vazivo + hladkosvalové buňky

Tunica vasculosa

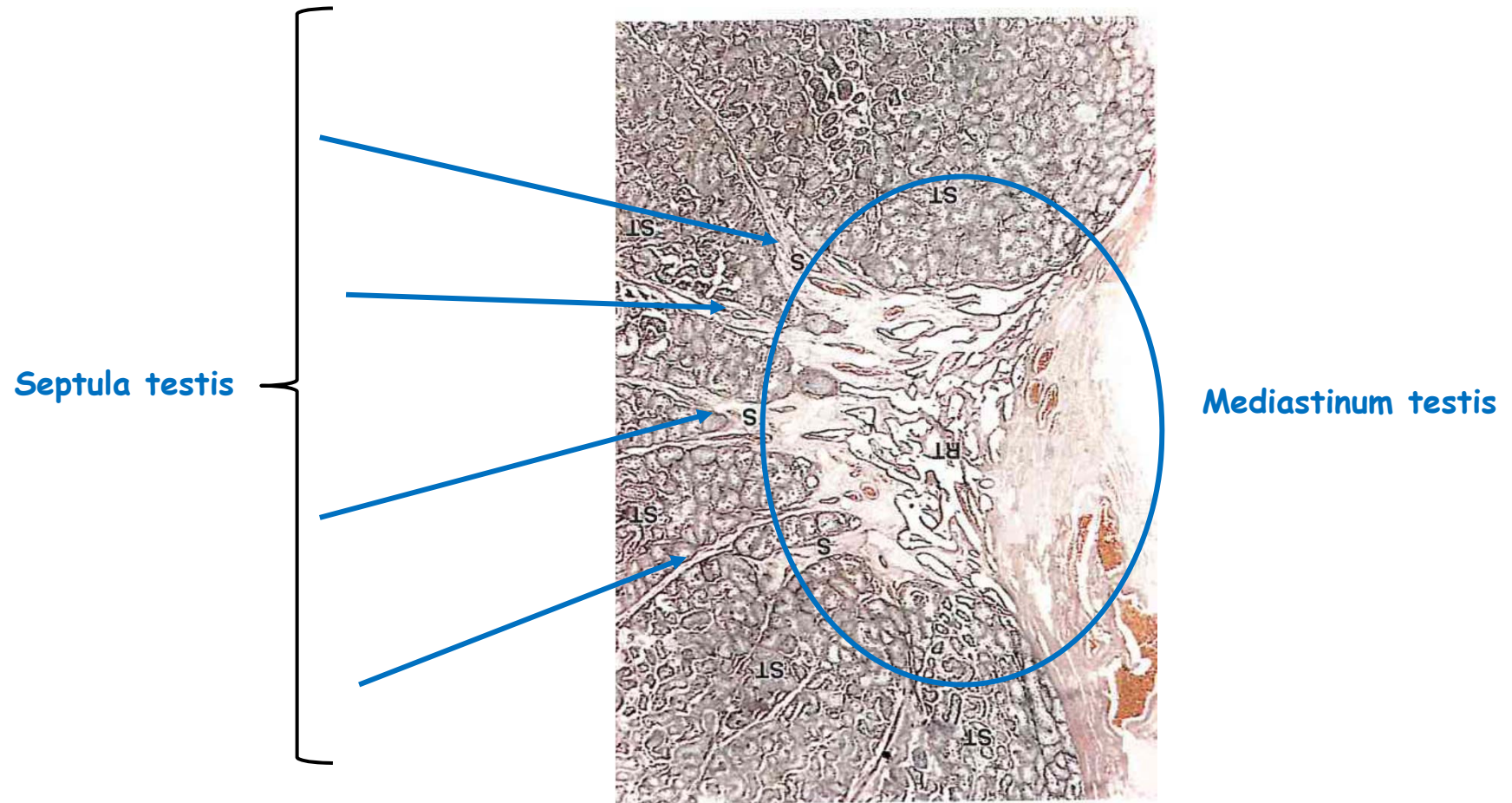
- zevnitř tunica albuginea

Tunica vaginalis

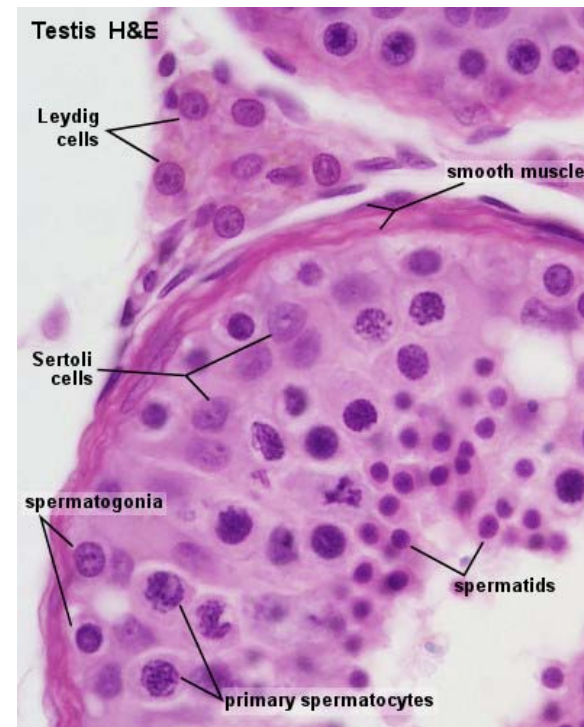
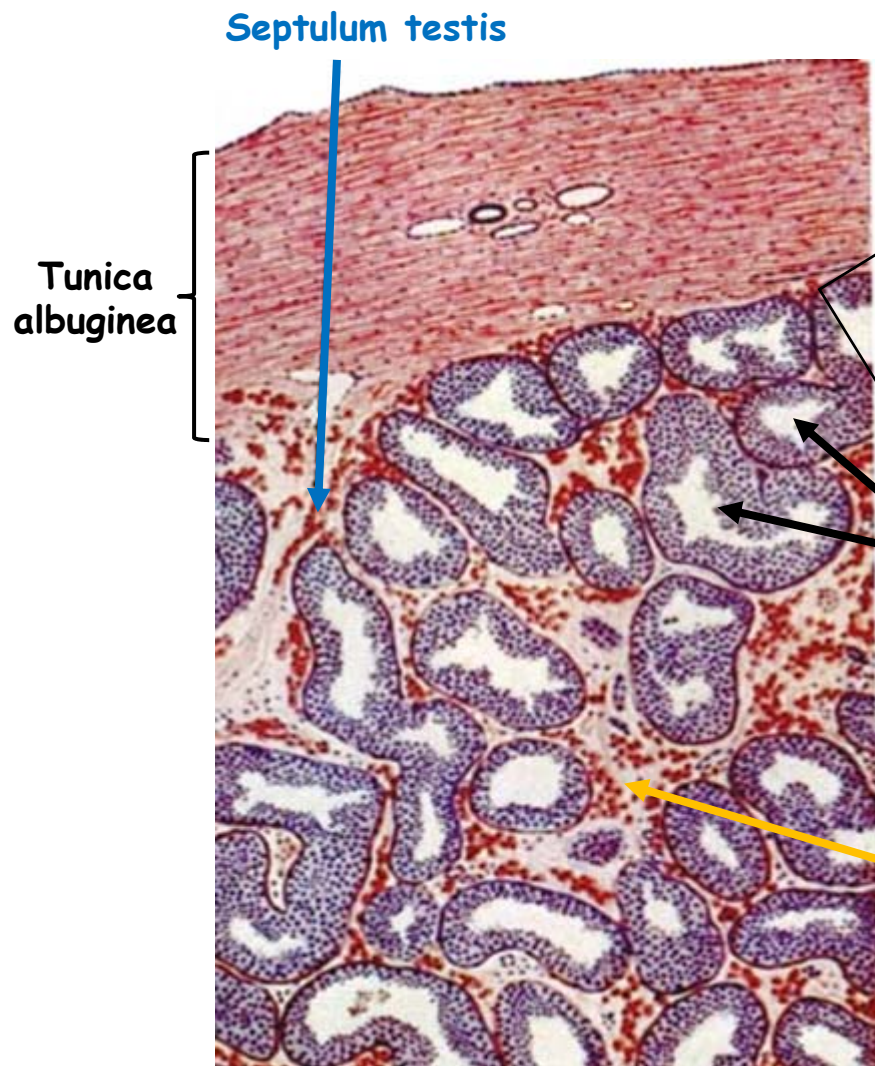
- serózní, viscerální + parietální list peritonea

Varle - 2

Varle - 3

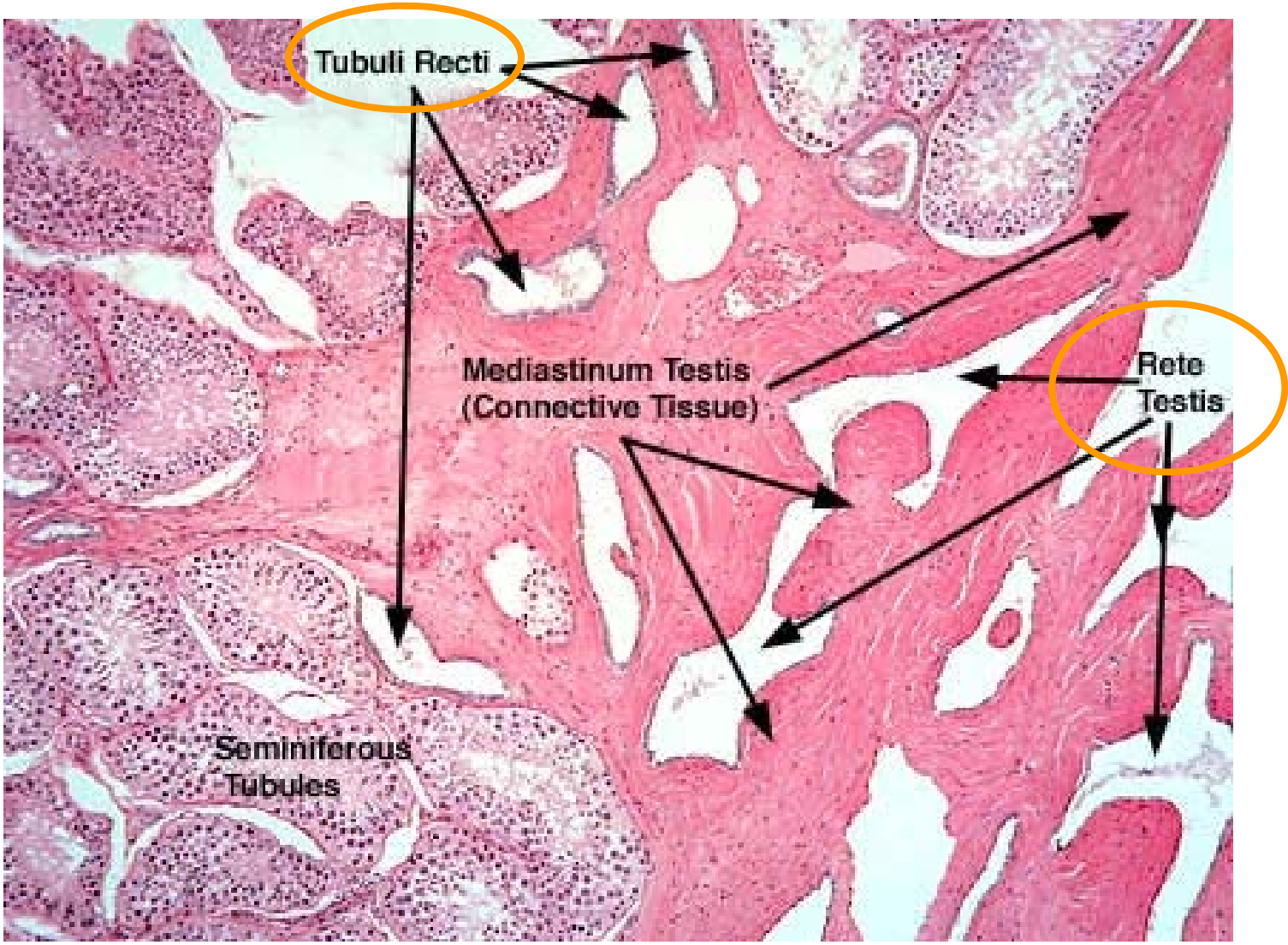
Semenotvorné kanálky

- 1 až 4 / lalůček
- 1 tubulus - 30 až 70 cm
- celkem tubulů cca 1000
- celková délka cca 500 m

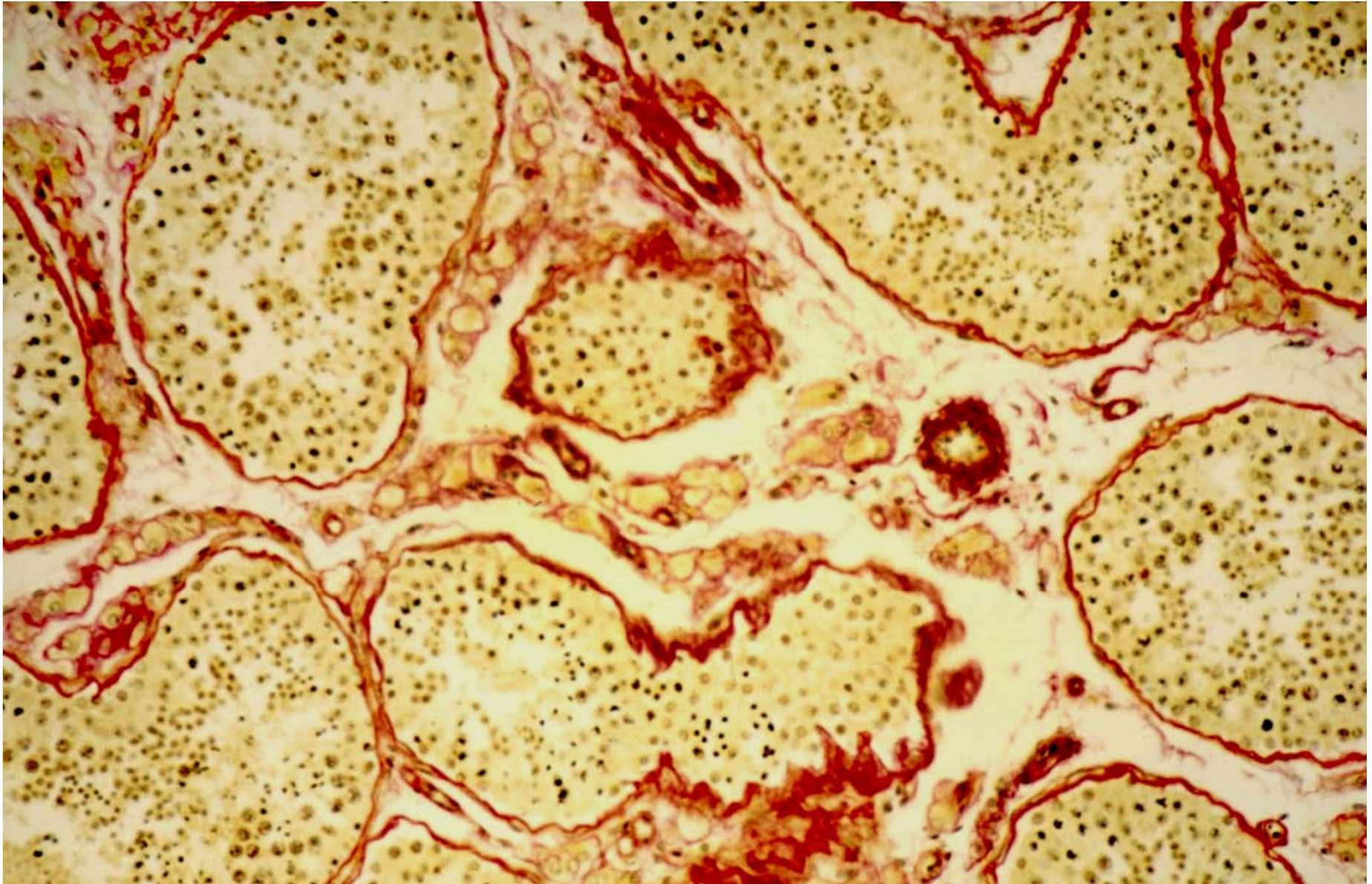
Intersticiium

- odvozeno z T. vasculosa
- Leydigovy buňky (hnědé)

Varle - 4

Varle - 5

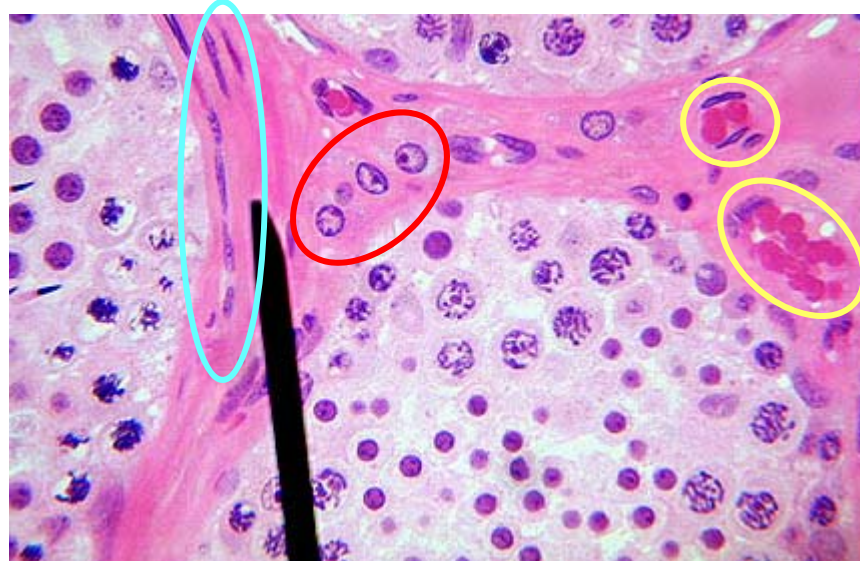
Varle - 6 - Intersticiium - Leydigovy buňky

Intersticiium

- jemné vazivo
- fenestrované kapiláry + lymfatické cévy + nervy
- mastocyty + makrofágy + **Leydigovy buňky**

Myofibroblasty

Kapiláry

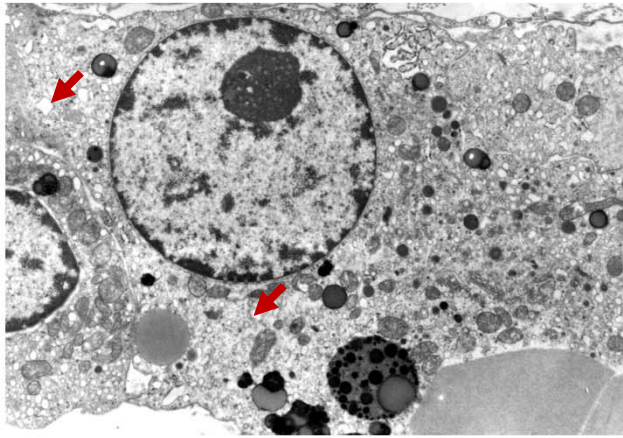
Leydigovy buňky

- kulovité
- velké centrálně uložené jádro
- eosinofilní cytoplasma
- lipidové kapky
- **testosteron**

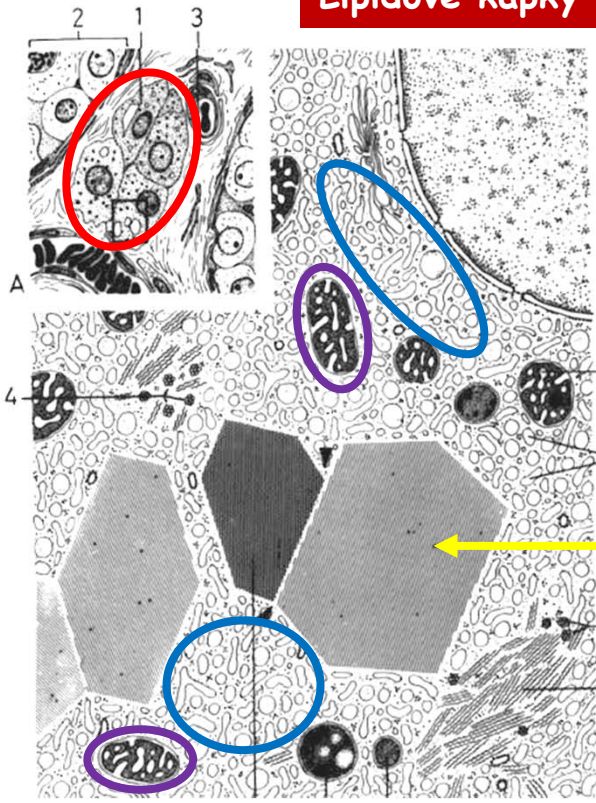
Varle - 7 - Intersticiium - Leydigovy buňky

Mitochondrie
(tubulárního typu)
Hladké ER

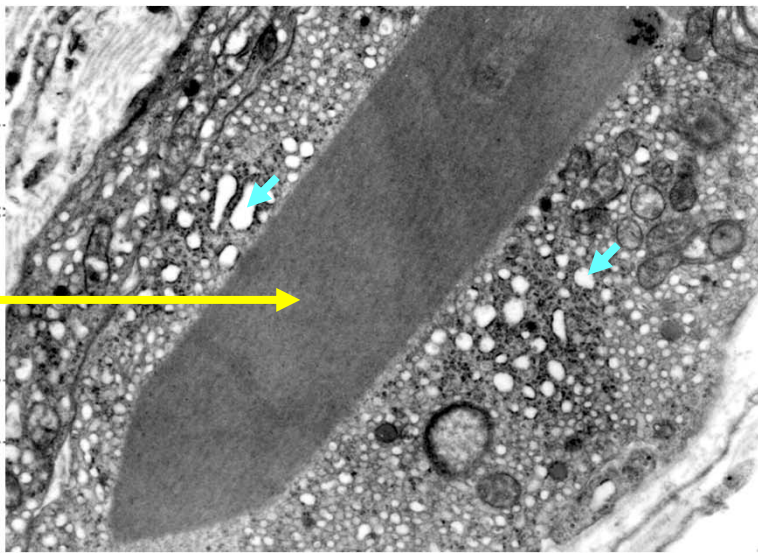
Testosteron

Lipidové kapky

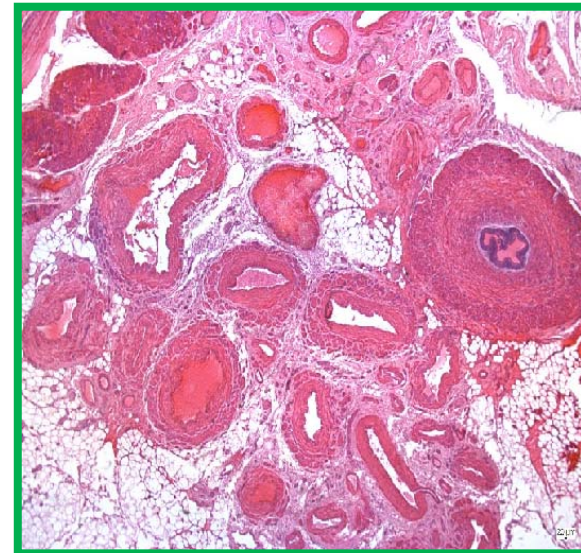
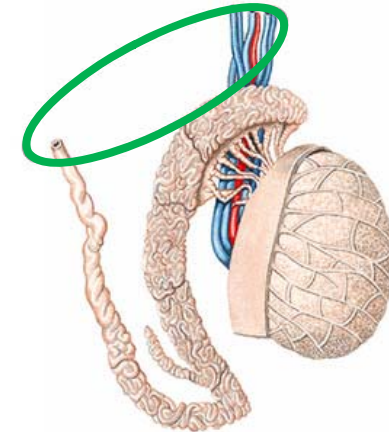
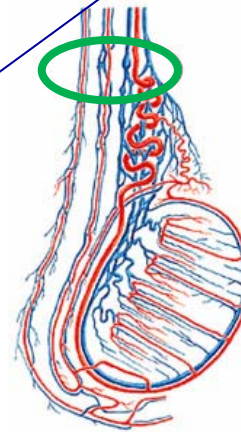
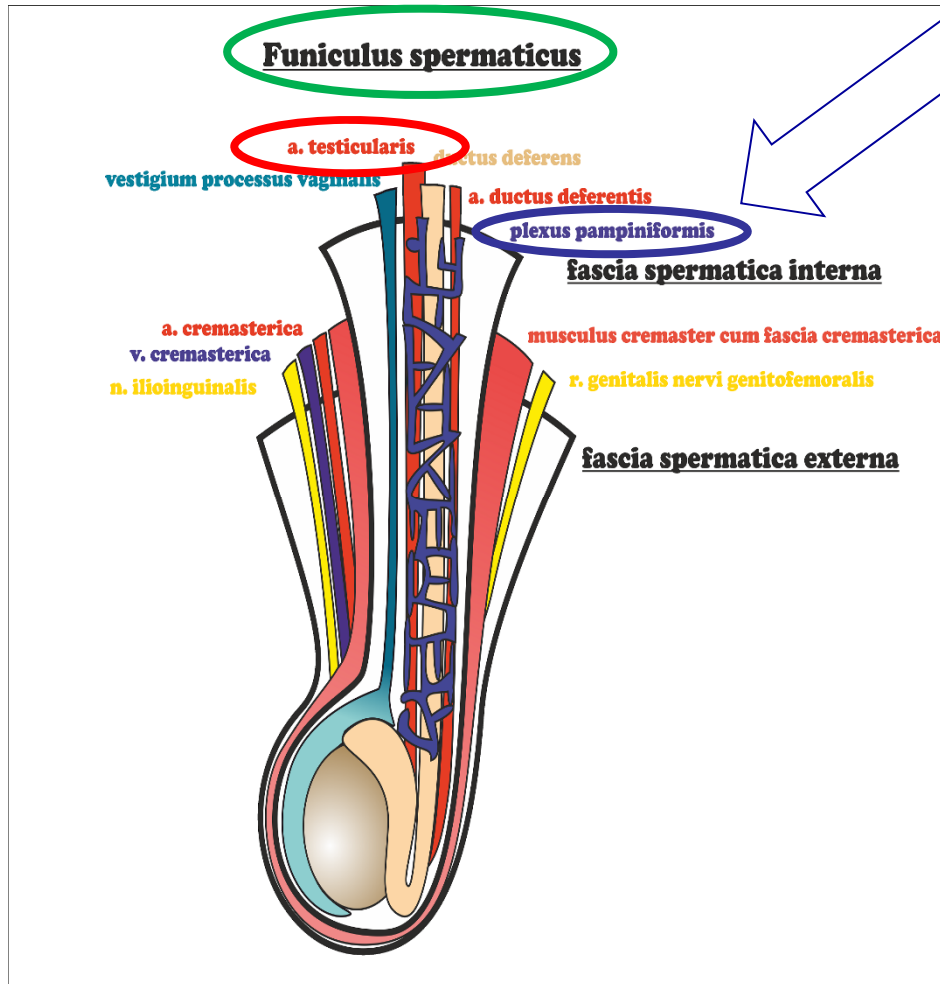

Reinkeho
krystaly

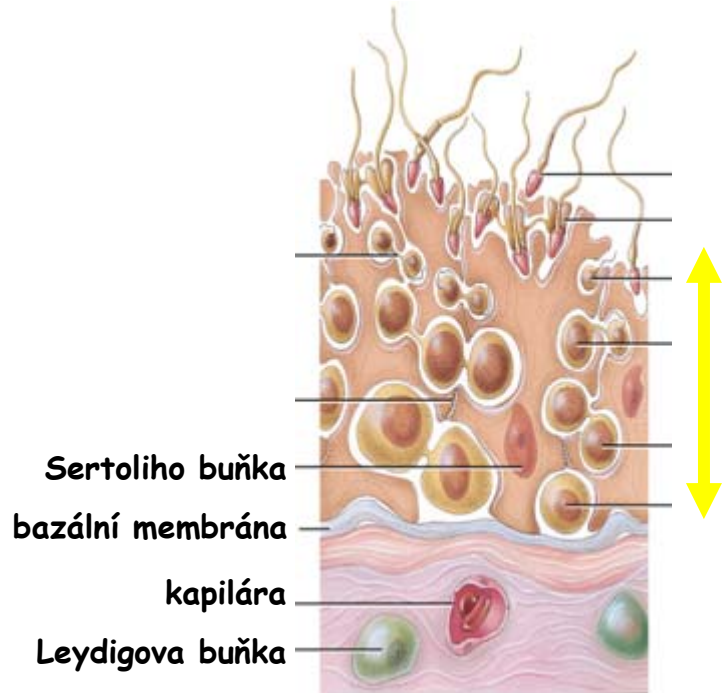

Varle - 8 - Cévní zásobení- Plexus pampiniformis

Semenný provazec

Varle - 9 - Zárodečný (semenotvorný) epitel

Testis - 10 - Sertoliho buňky

Morfologie:

- vysoké, mnohotvaré
- nepravidelně uspořádané membrány, těžce rozlišitelné membrány
- obepínají 30 až 50 zárodečných buněk
- hojné SER, minimum RER
- početné mitochondrie + rozsáhlý Golgi aparát
- hojné cytoskeletální elementy
- zonulae occludentes (těsné spoje) + gap junctions

Funkce:

- podpora - fyzická + výživa
- bariéra krev-varle (hematotestikulární)
- fagocytóza
- sekrece tekutiny - transport spermií + fructose
- endokrinní: **anti-Mullerian hormone** + **inhibin** + **androgen-binding protein**

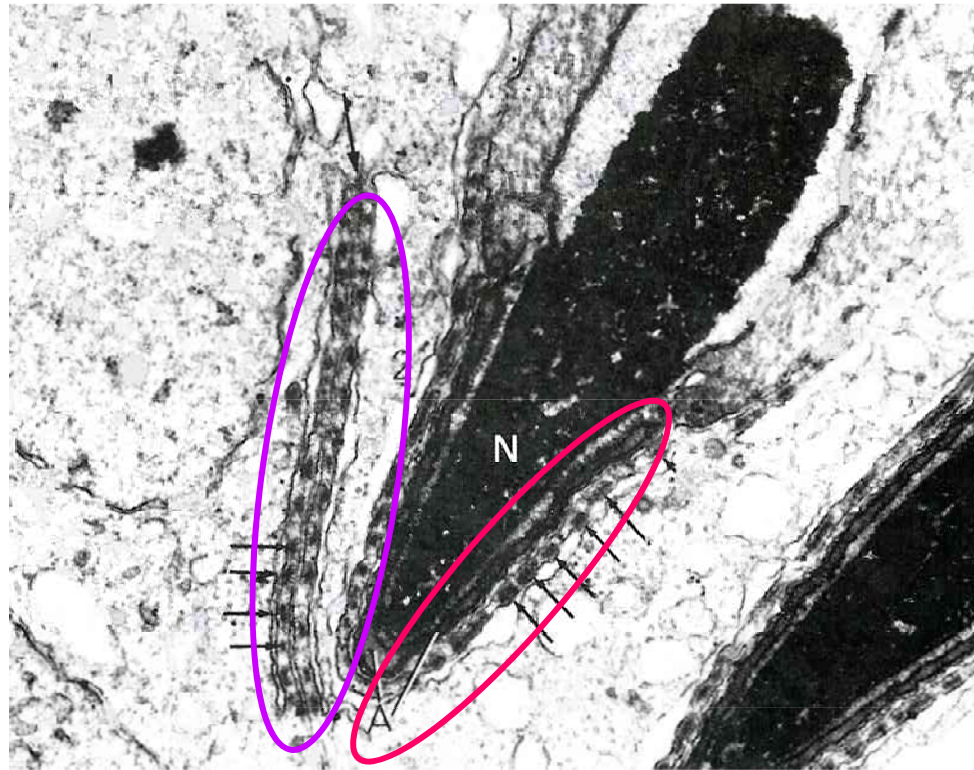

adluminální
kompartment

bazální
kompartment

Sertoli -Sertoli
spojovací komplexy
=
bariéra krev-varle

Varle - 11 - Sertoliho buňky - Spojovací komplexy

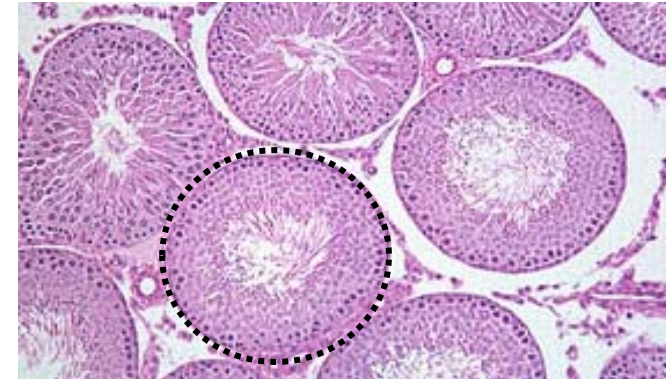
Sertoli-Sertoli

Sertoli-Zárodečná buňka

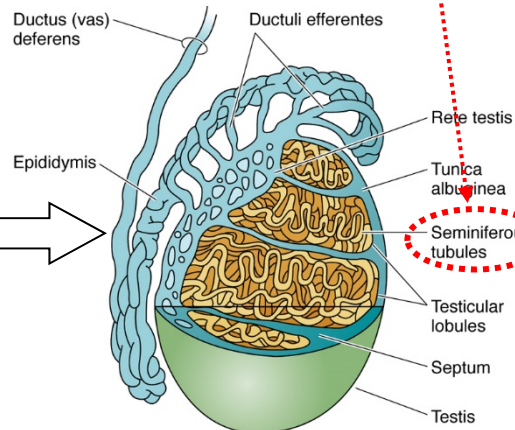
Spermatogeneze

Před pubertou

Mitotické dělení spermatogonií v zárodečných pruzích

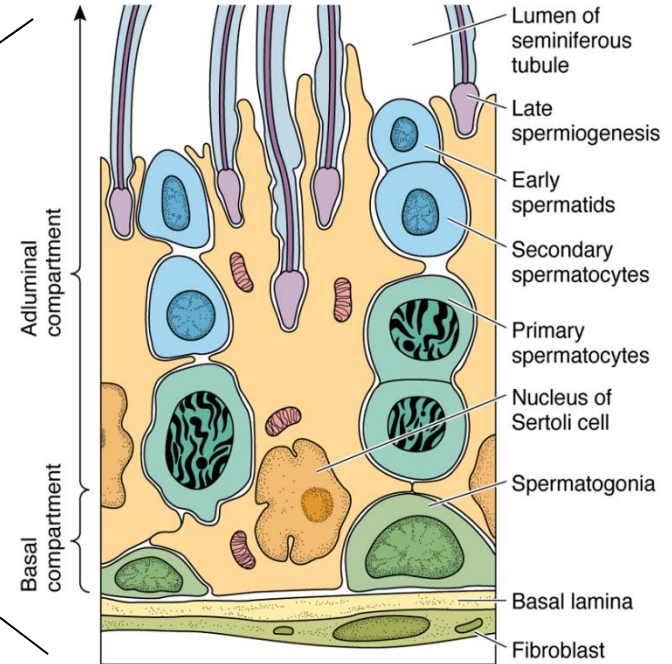

Po dosažení puberty

~0.25 mm
~0.5 km

Lumen

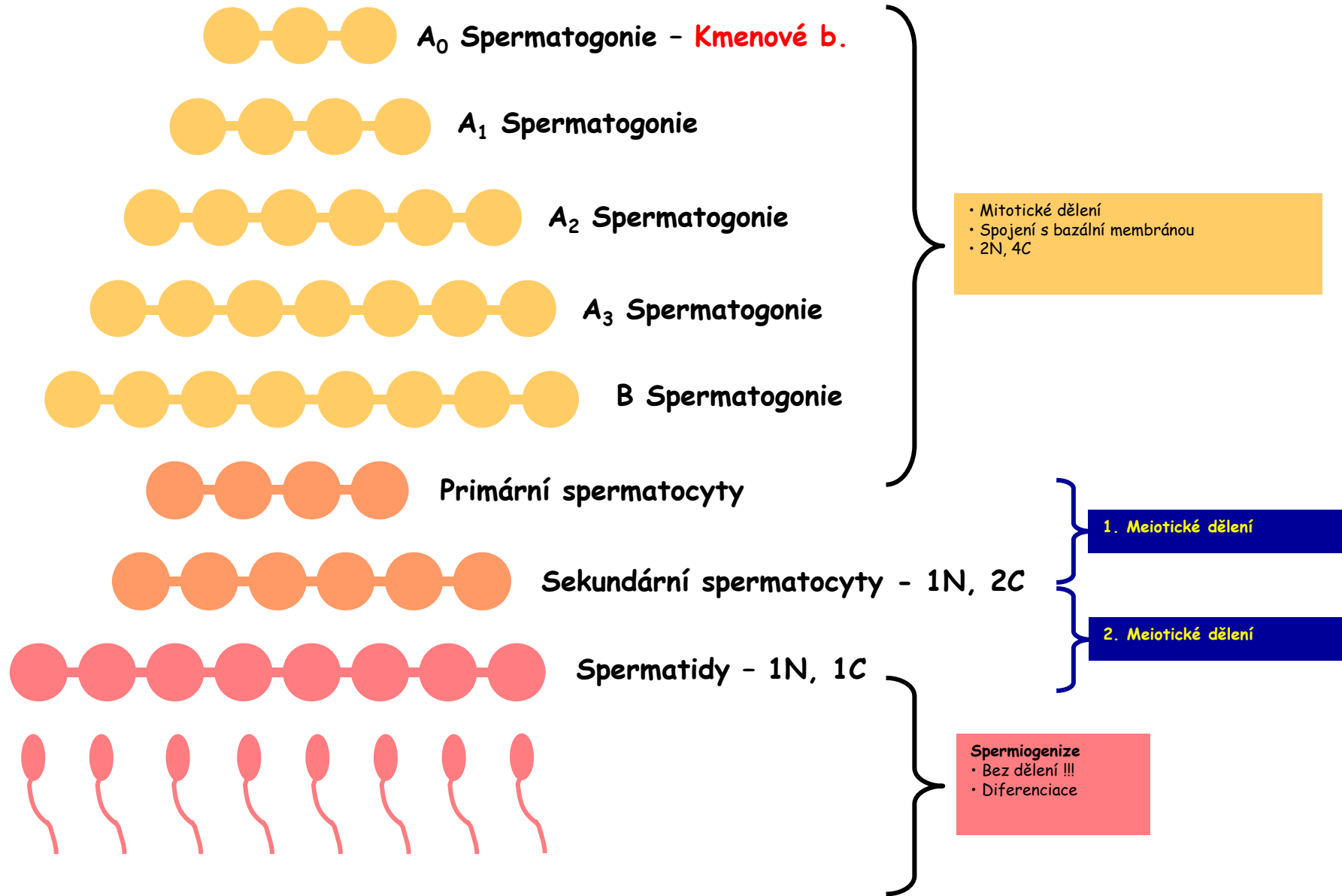

Spermatocytogeneze (mitotická f.)

Meiotická fáze

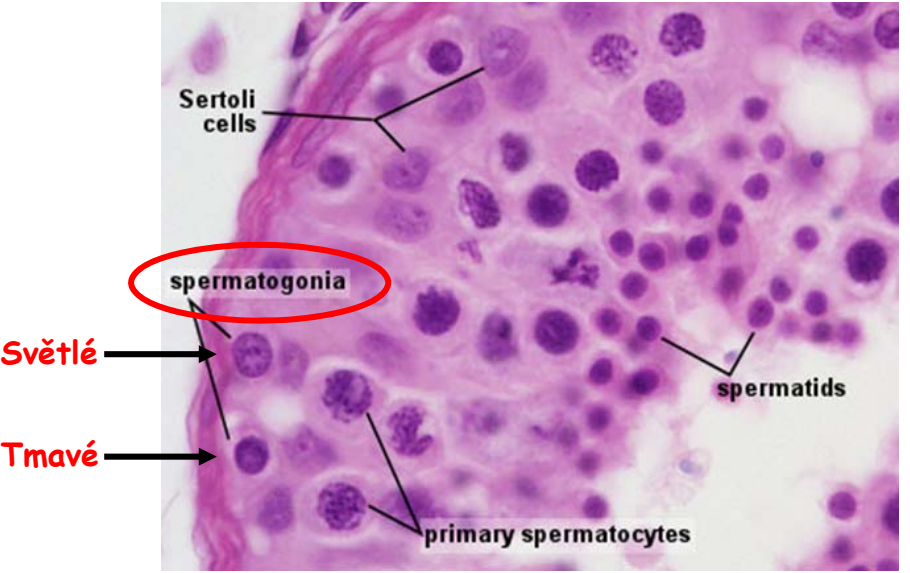
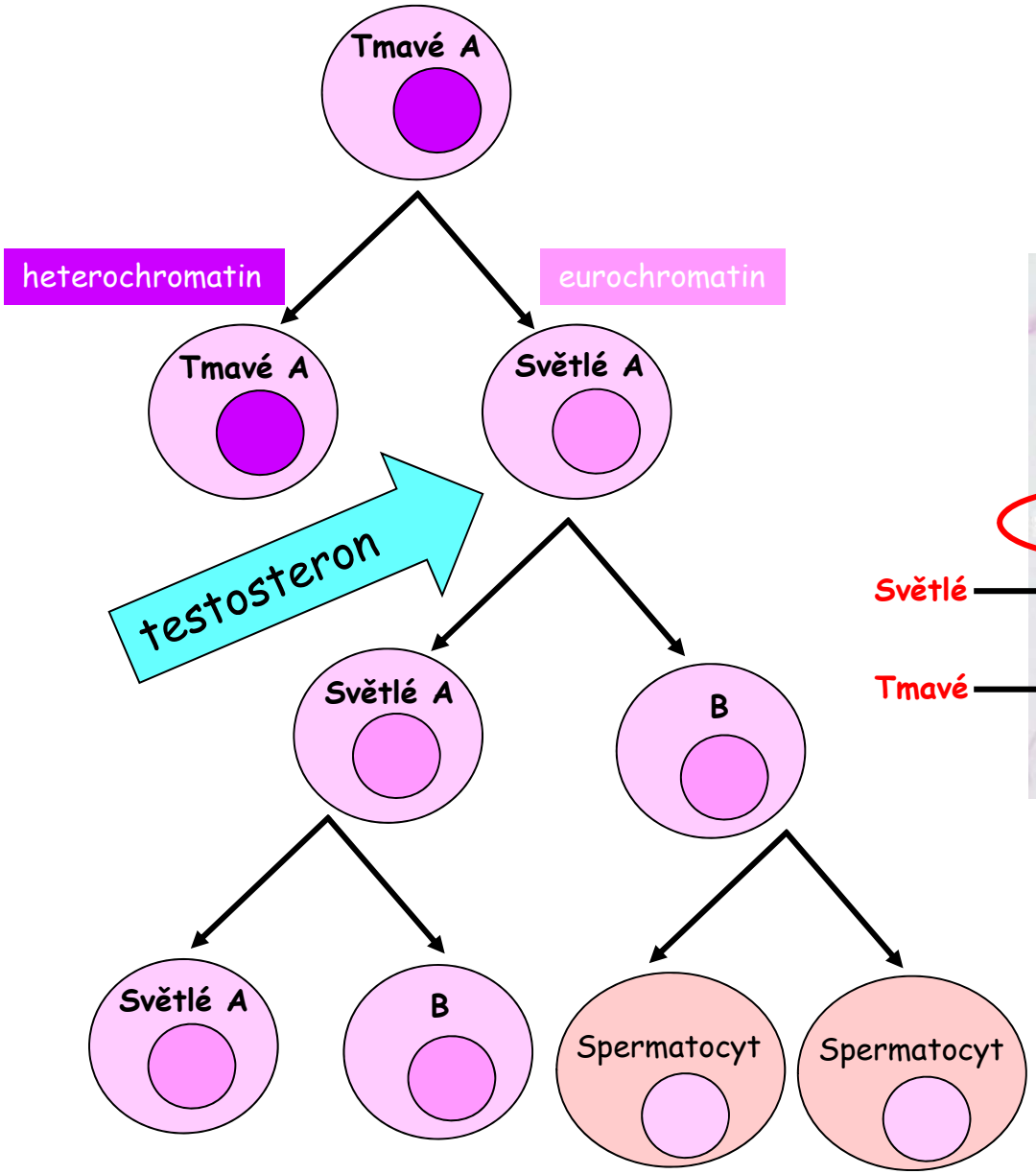
Spermiogeneze

Spermatogeneze

Spermatogeneze - Spermatogonie

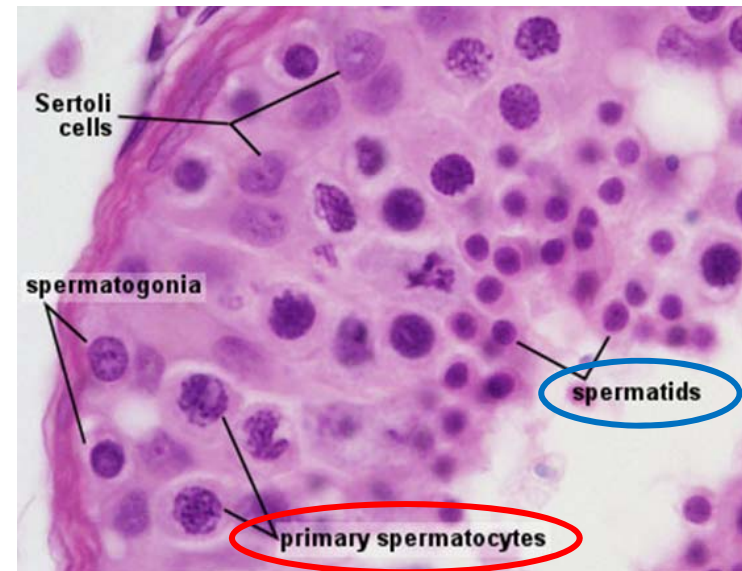
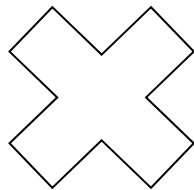
cca 12 μm

Spermatogeneze - Spermatoocyty

Spermatoocyty I (primární)

- největší zárodečné buňky (16 μm)
- různá stádia Mei 1 (~24 days)
- přechod - bazální do adlumínální
- těsná spojení se Sertoliho buňkami

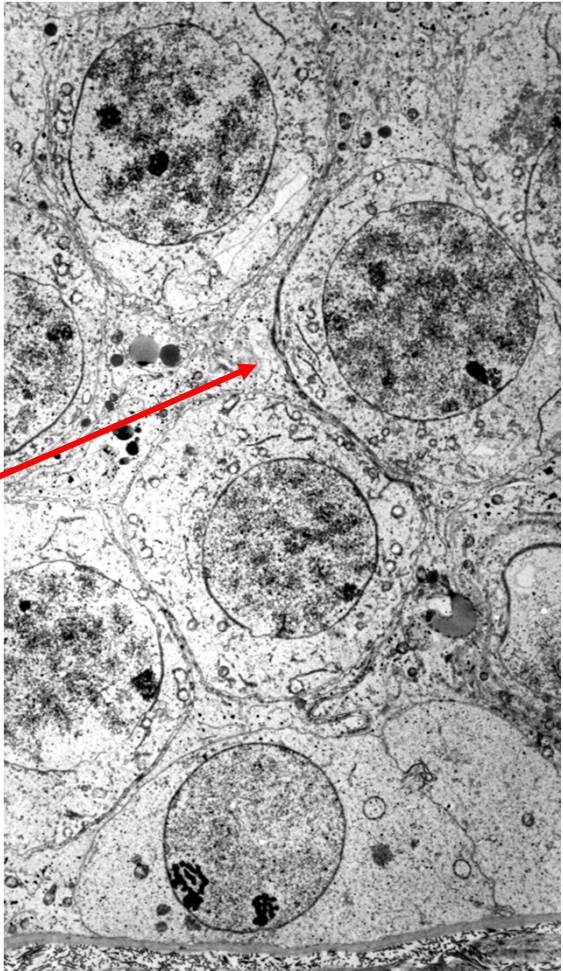
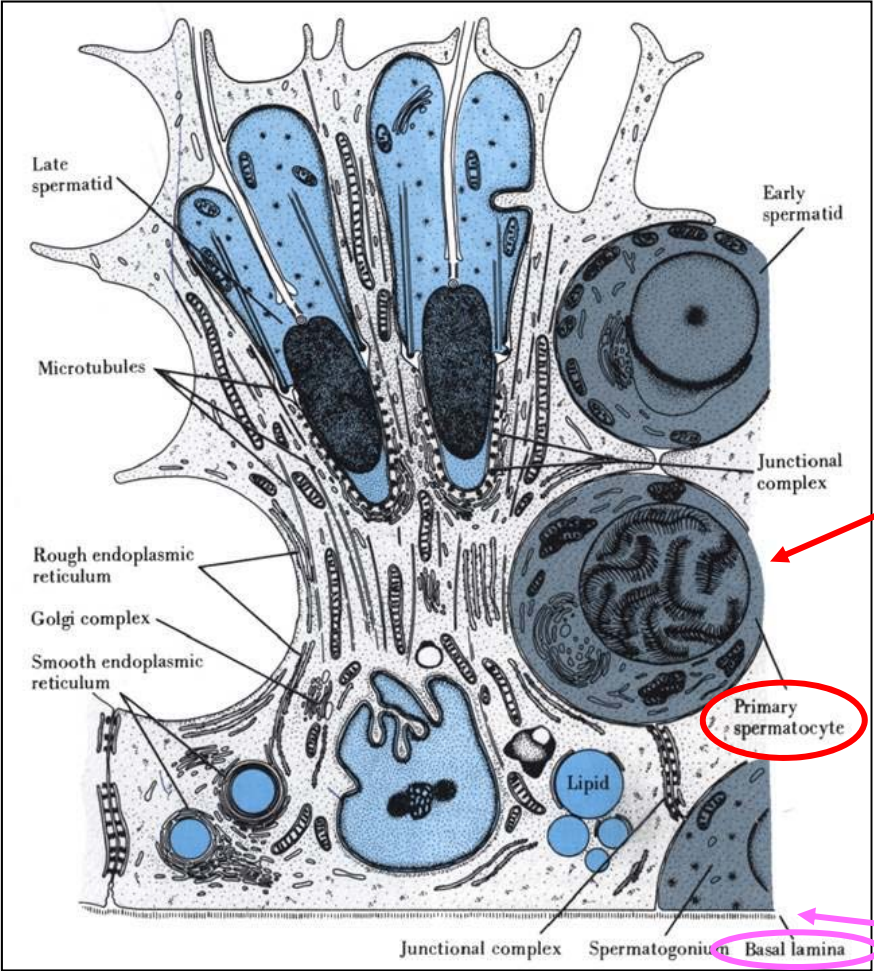
Spermatoocyty II (sekundární)

- menší (12 μm)
- „krátce žijící“ (~8 hrs)
- zřídka viditelné

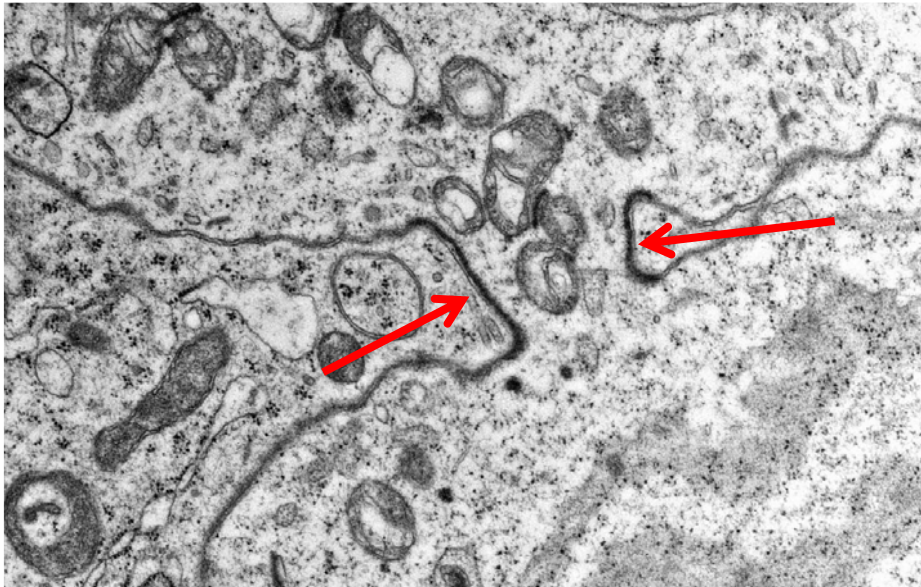
ekvatoriální dělení - Mei 2

Spermatids

Spermatogeneze - Spermatoocyty

Spermatogeneze - **Cytoplazmatické mŕstky**

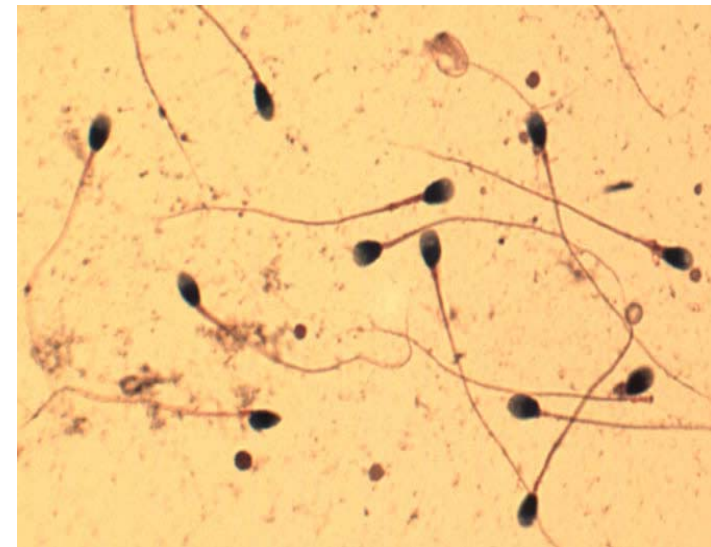
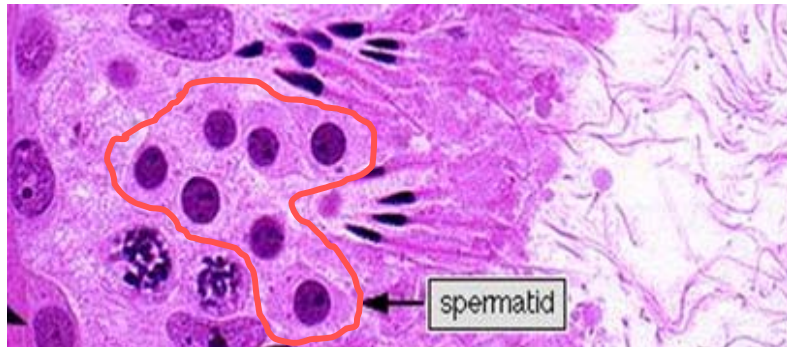
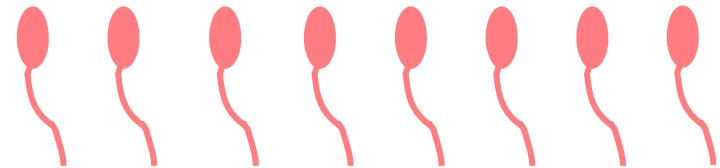
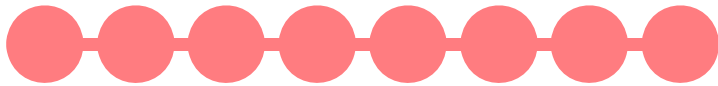
Spermatogeneza - Spermioogeneze

Spermatidy

- malé buňky (6-8 μm)
- cytoplazmatické můstky

morfogeneze

Spermatozoa

Hlavní prvky

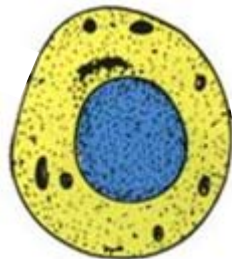
1. Tvorba akrosomu
2. Tvorba bičíku
3. Kondenzace (protaminy)
4. Uspořádání mitochondrií
5. Redukce cytoplazmy

Spermatogeneze - Spermioogeneze

- rozsáhlý Golgiho komplex
- četné mitochondrie
- pár centriol

- transgolgi dráha produkuje granula
- granula formují **akrosomální váček**

- akrosom. váček se oplošťuje - **čepička**
- mikrotubuly tvoří manžetu
- chromozomy kondenzují

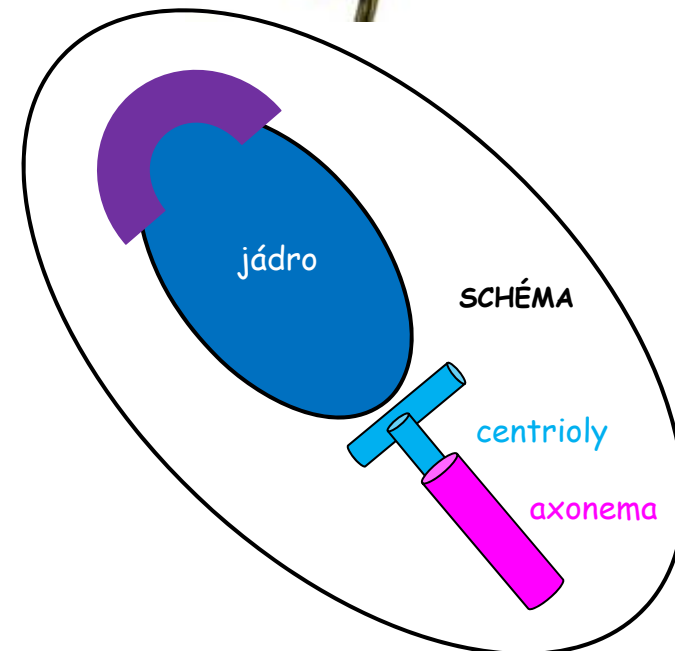
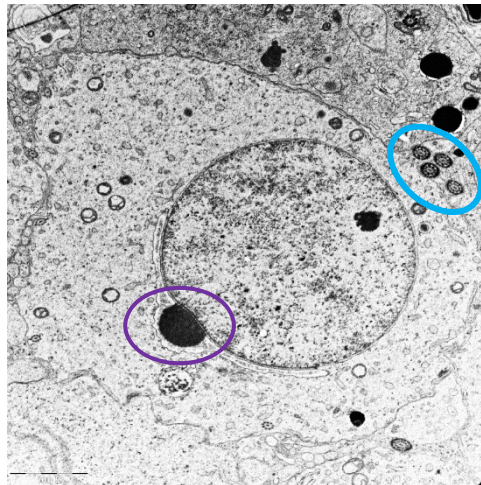

Spermatida

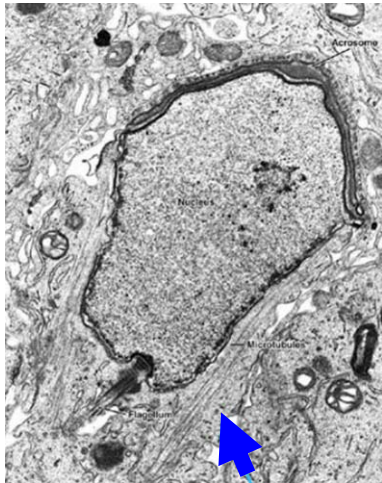
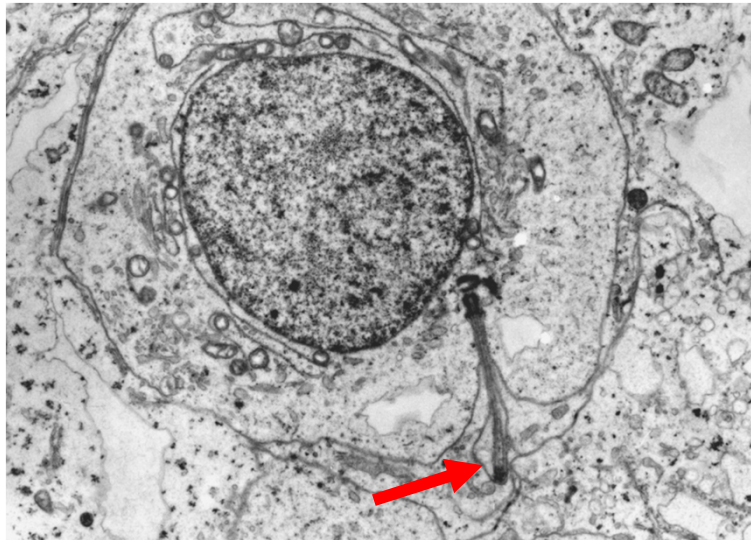
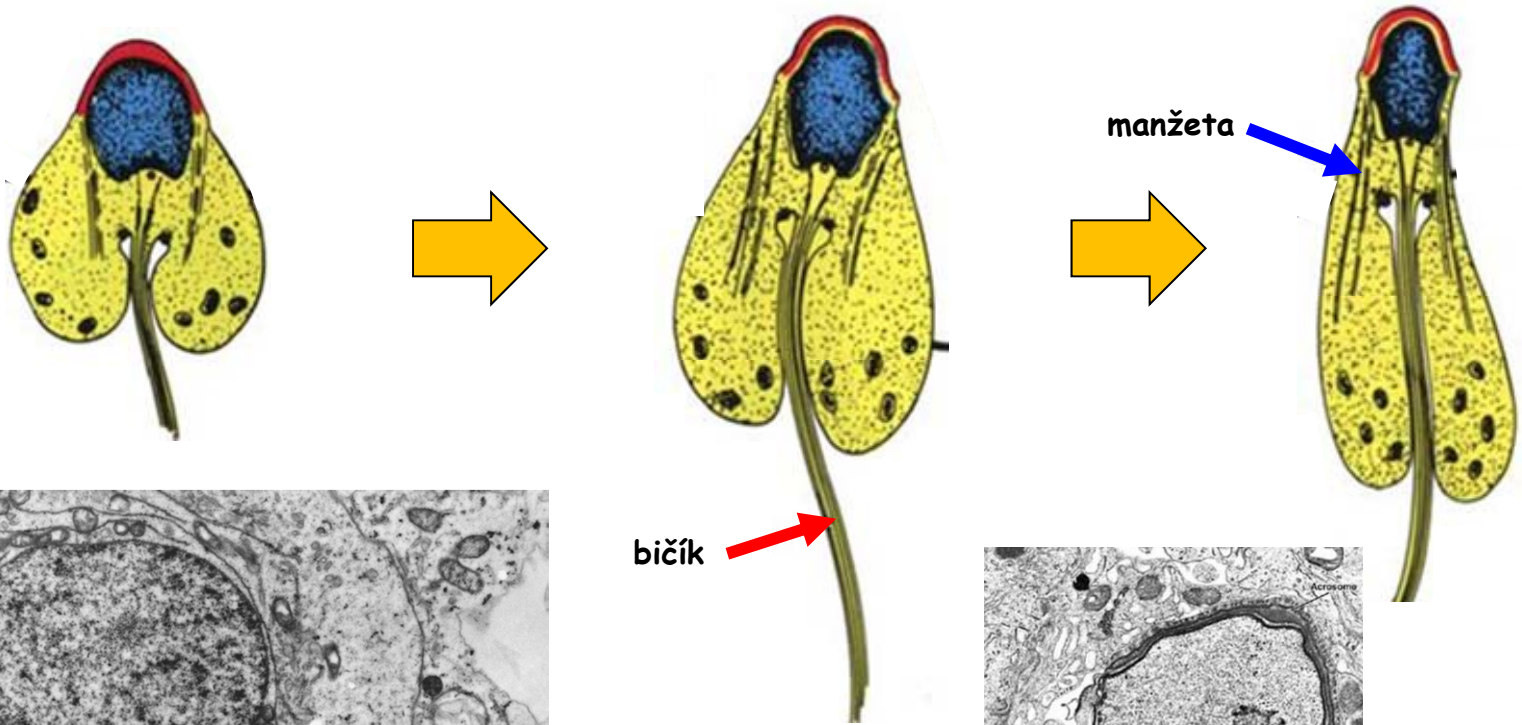

Acrosomální enzymy

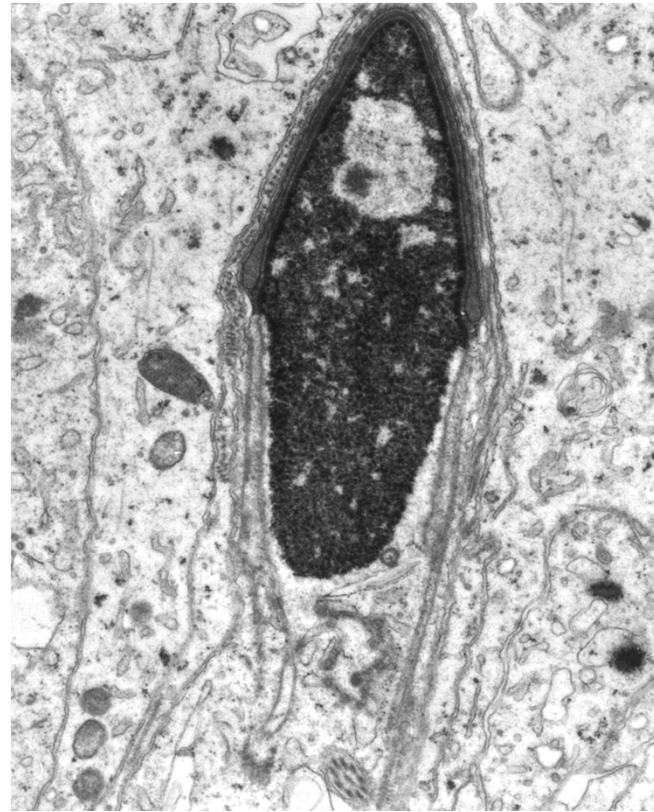
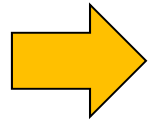
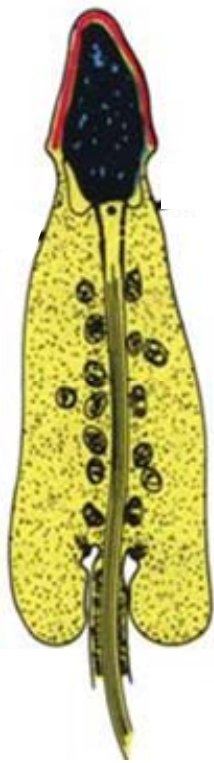
- hyaluronidáza
- akrozin
- kyselá fosfatáza
- neuraminidáza

Spermatogeneze - Spermioogeneze

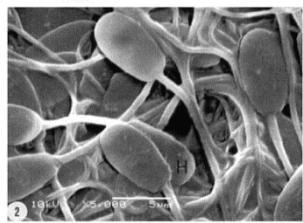
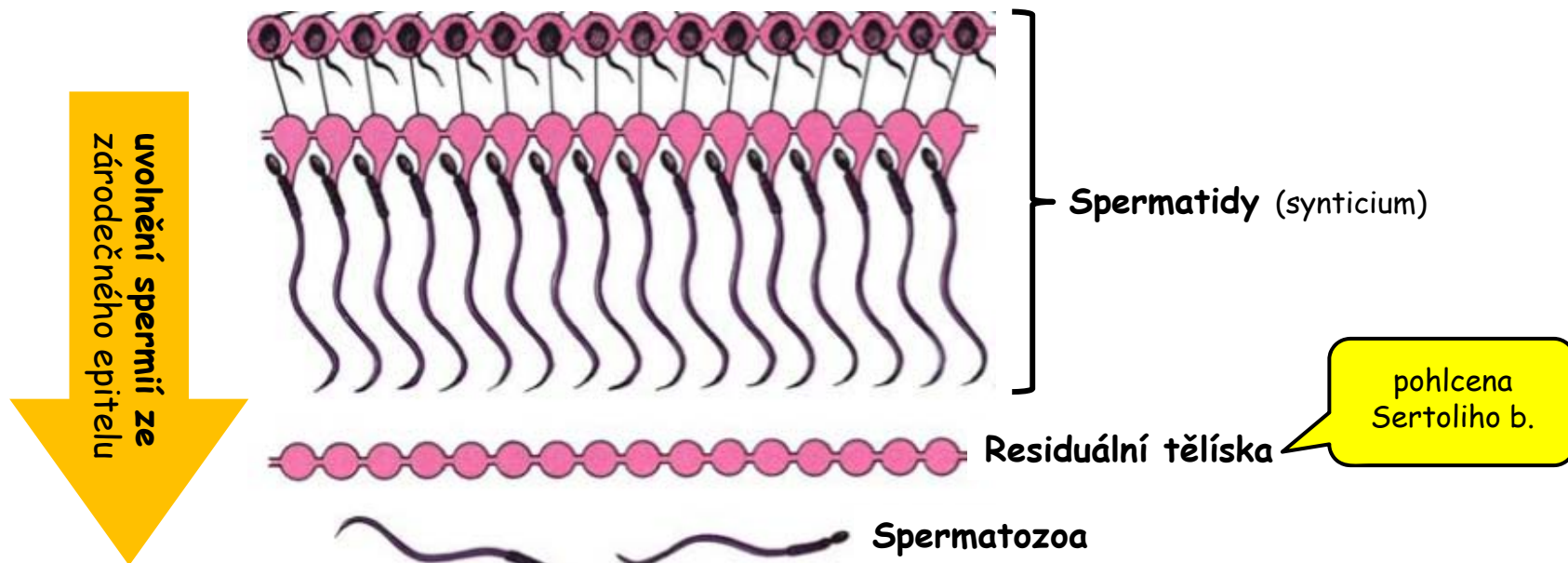

Spermatogeneze - **Spermiogeneze**

Spermatogeneze - „Spermiace“

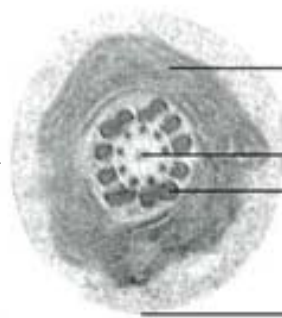
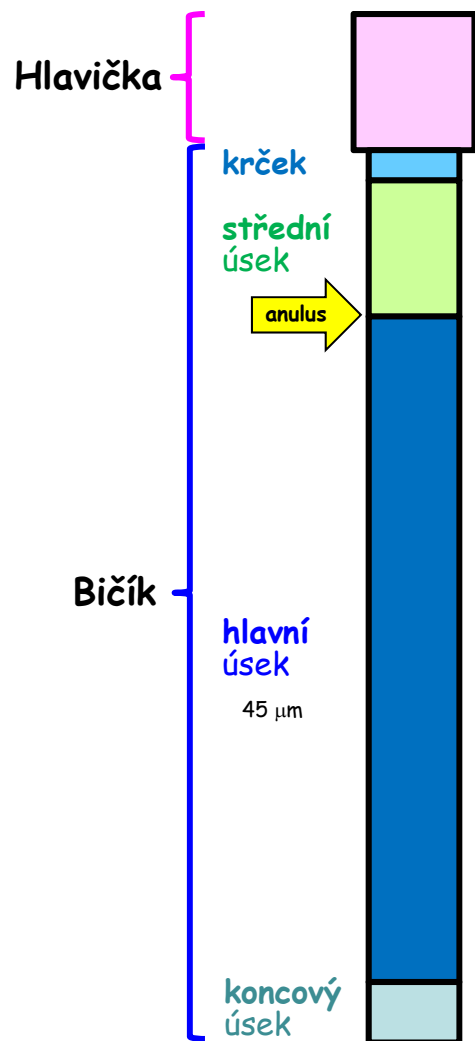
= finální stádium spermiogeneze

Spermatozoon

Celková délka = 65 μm

v místě anulu

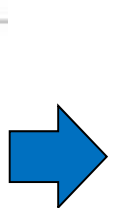

mitochondriální pochva

axonema

zvní fibrily (9)

cytoplasmatická membrána

zvní fibrily (7)

fibrózní pochva (FP)

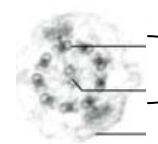
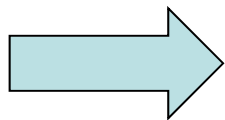
cytoplasmatická membrána

podélné provazce FP

axonema

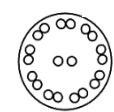
zvní fibrily (7)

podélné provazce FP

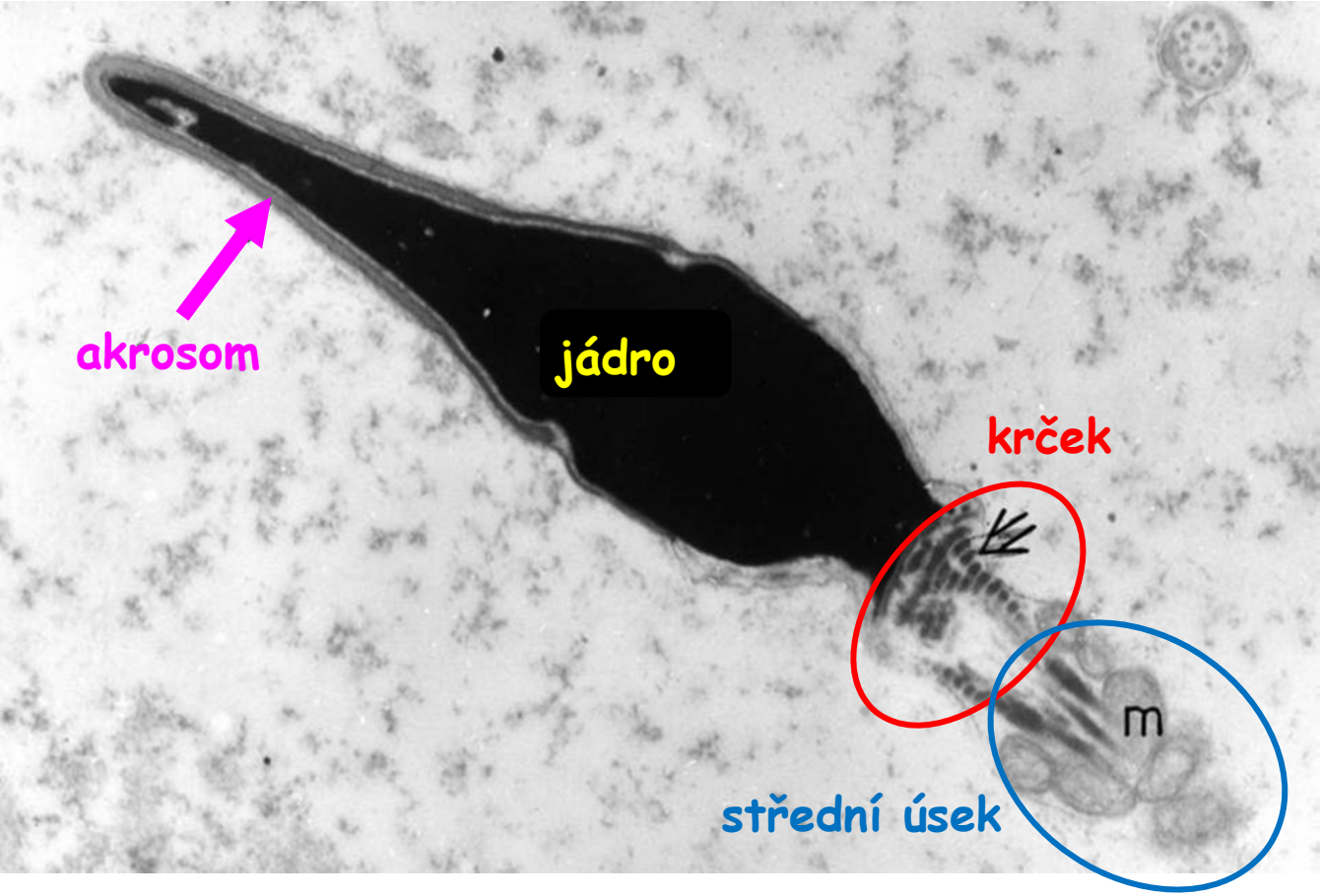

axonema

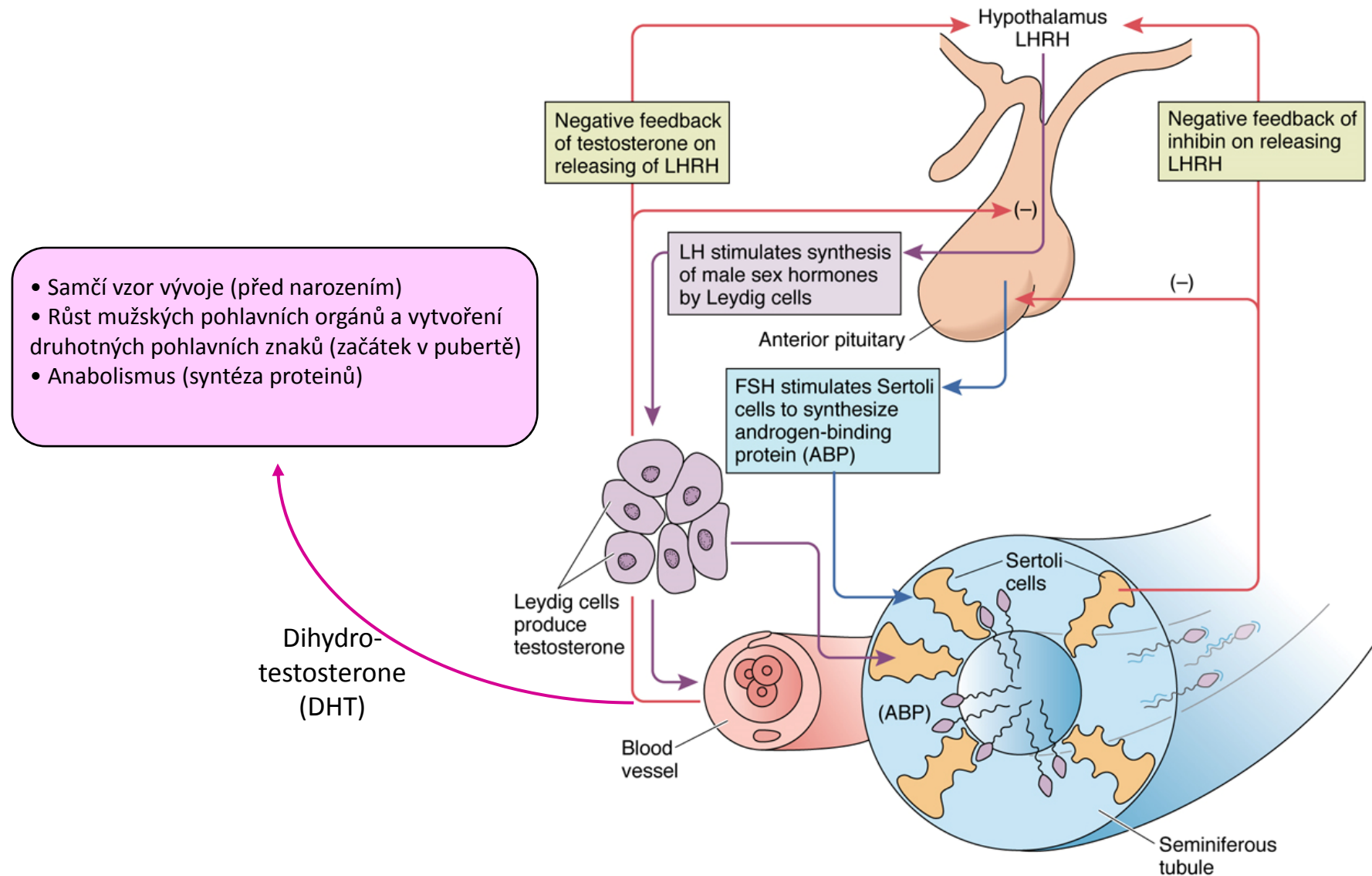
cytoplasmatická membrána

Spermatozoon

Spermatogeneze - Hormonální regulace

- Samčí vzor vývoje (před narozením)
- Růst mužských pohlavních orgánů a vytvoření druhotných pohlavních znaků (začátek v pubertě)
- Anabolismus (syntéza proteinů)

Spermatozoa + Ejakulát

Vlastnosti spermíí

- délka života: 2 až 3 dny v ženském pohlavním traktu
několik týdnů v epidydimis
- fertilizační schopnost: max. 3 hodiny
- pohyb: 3-5 mm/min.
- 2 typy spermatozoí: s X a Y chromosomem

Složení ejakulátu

Korpuskulární složka:

- spermatozoa (40-100 mil./1ml)
- odloučené epitelié vývodných cest + leukocyty
- residuální tělíška
- prostatické konkrementy

Tekutá složka - semenná plazma:

- sekret semenných váčků, prostaty, gl. Bulbourethralis a Littréových žlázek
- testikulární tekutina
- sekrety výstelky vývodných cest

Spermatozoa + Ejakulát

Normozoospermie - WHO standardy

- **objem** ejakulátu: 2,0 ml a více
- **pH** ejakulátu: 7,2-7,8
- **koncentrace spermií**: min. 20 mil. spermatozoa/1ml, celkem alespoň 40 mil./ejakulát
- **pohyblivost**: min. 50 % pohyblivých; alespoň 25 % rychle a progresivně
- **morfologie**: min. 30 % spermií s normální morfologií
- **živá spermatozoa**: min. 50 %

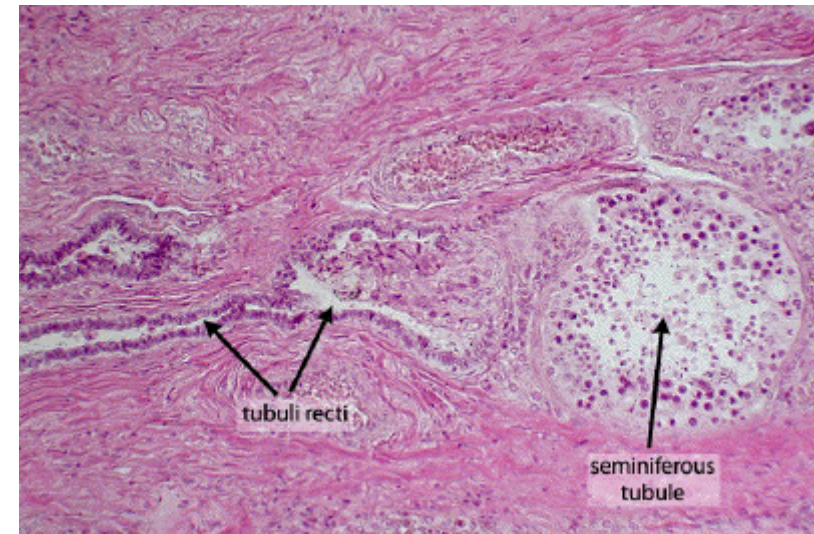
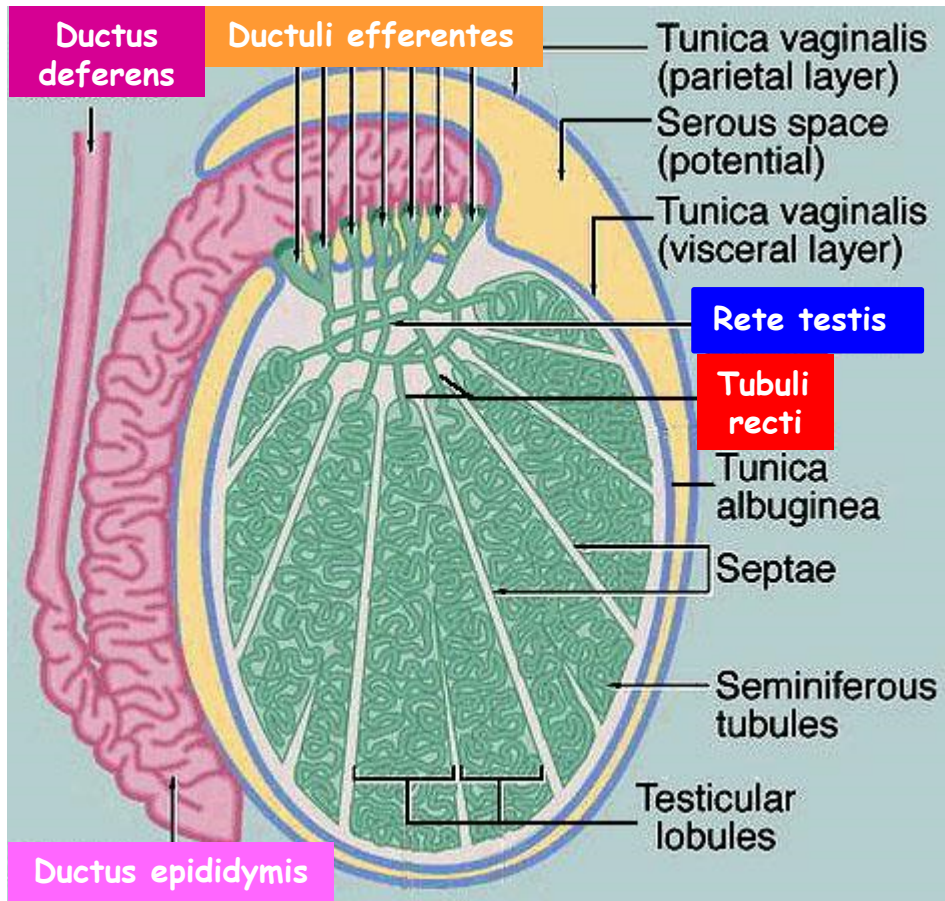
Abnormální spermiogram - Nomenklatura

- **Asthenozoospermie**: snížená motilita spermií
- **Oligozoospermie**: nízký počet spermií v ejakulátu
- **Teratozoospermie**: nedměrně velký počet morfologicky abnormálních spermií
- **Oligoastenoteratospermie**: kombinovaná abnormalita v počtech, motilitě a morfolologii spermií
- **Azoospermie**: úplná absence spermií v ejakulátu
- **Necrozoospermie**: vysoké procento mrtvých spermií v ejakulátu (norm. = max. 50%)
- **Pyospermie**: neobvykle vysoký počet leukocytů v ejakulátu (norm. = max. 1 million)

Male efferent passages = Genital ducts

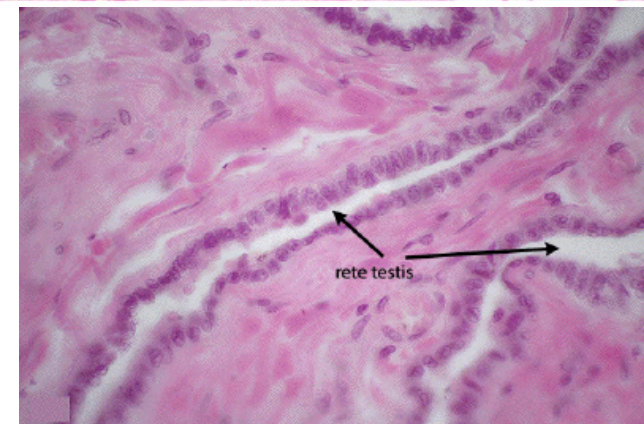
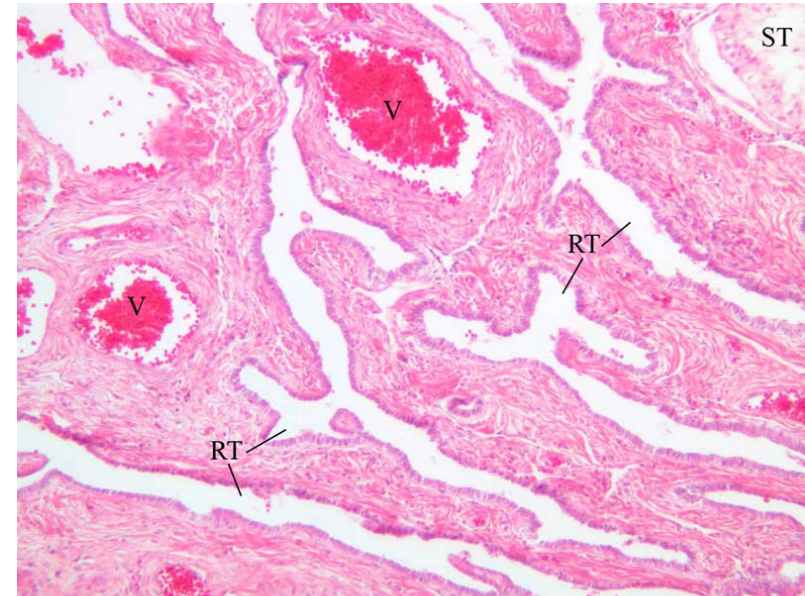
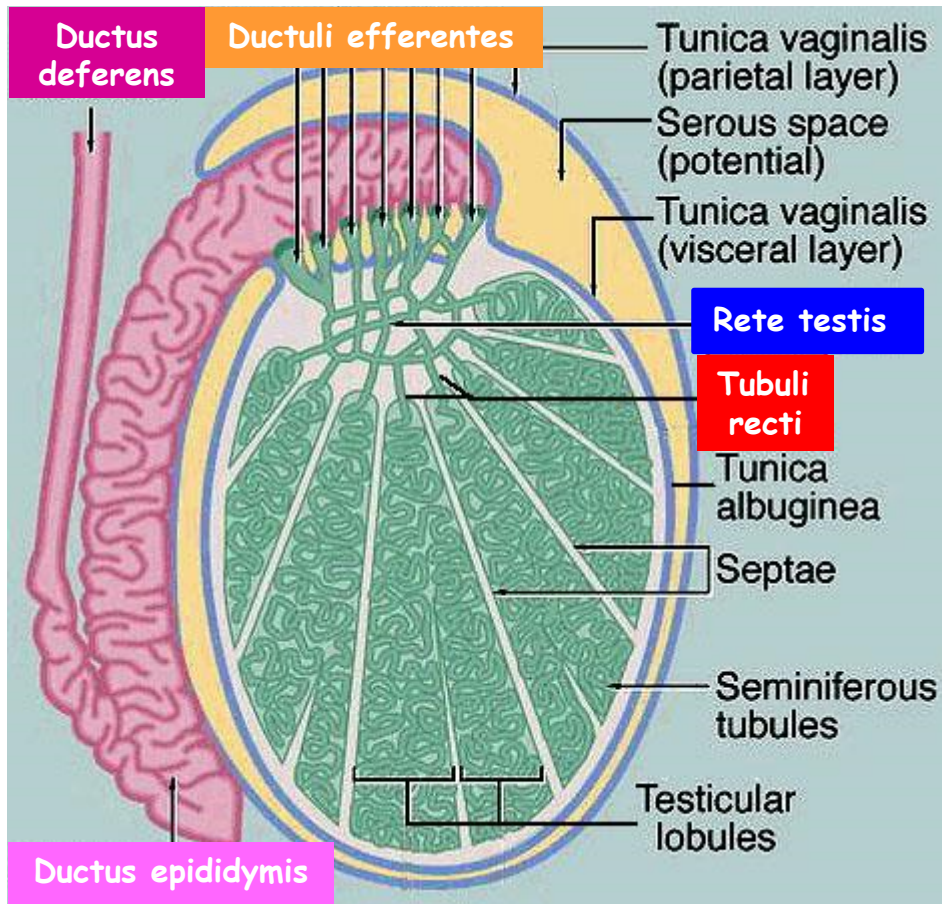
Vývodní pohlavní cesty	Intratestikulární •Tubuli recti•Rete testis•Ductuli efferentes
	Extratestikulární •Ductus epididymis (Vývod nadvarlete)•Ductus (vas) deferens (Chámovod)•Ductus ejaculatorius•Urethra (Močová trubice)

Intratestikulární vývodní cesty - **Tubuli recti**

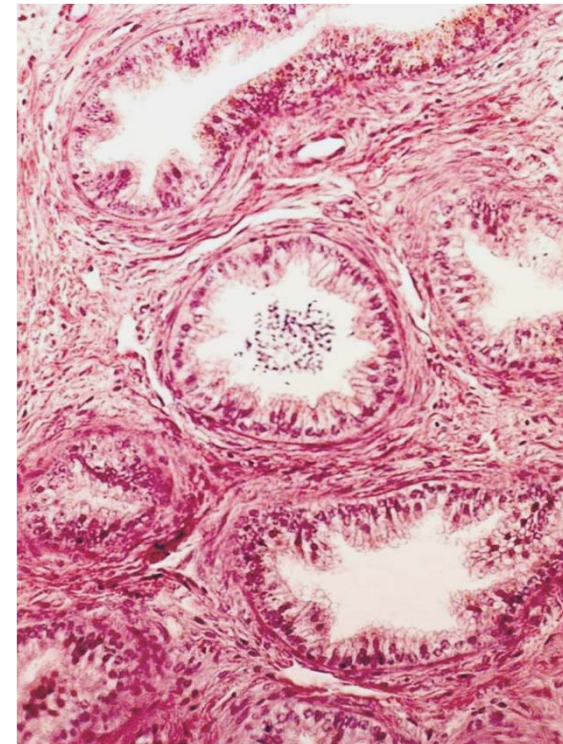
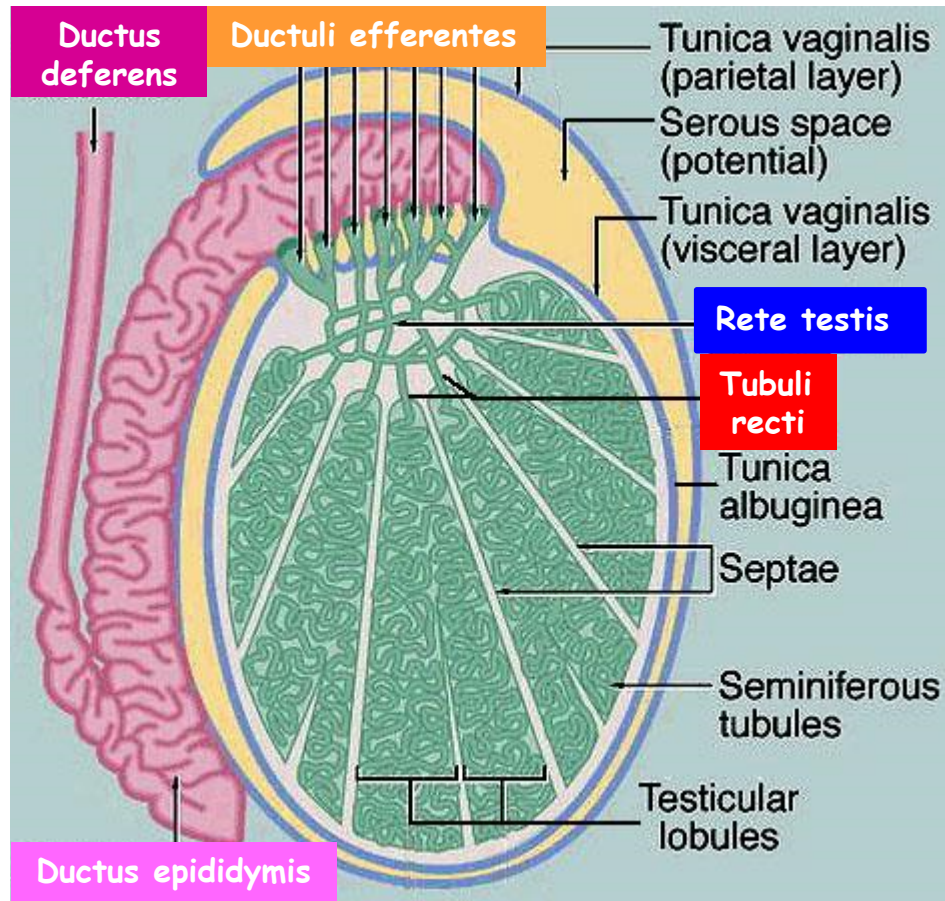
- krátké - cca 1 mm
- v „septula“
- proximální část: Sertoliho buňky
- distální část: jednovrstevný kubický epitel
(mikroklky + cilium)

Intratestikulární vývodní cesty - Rete testis

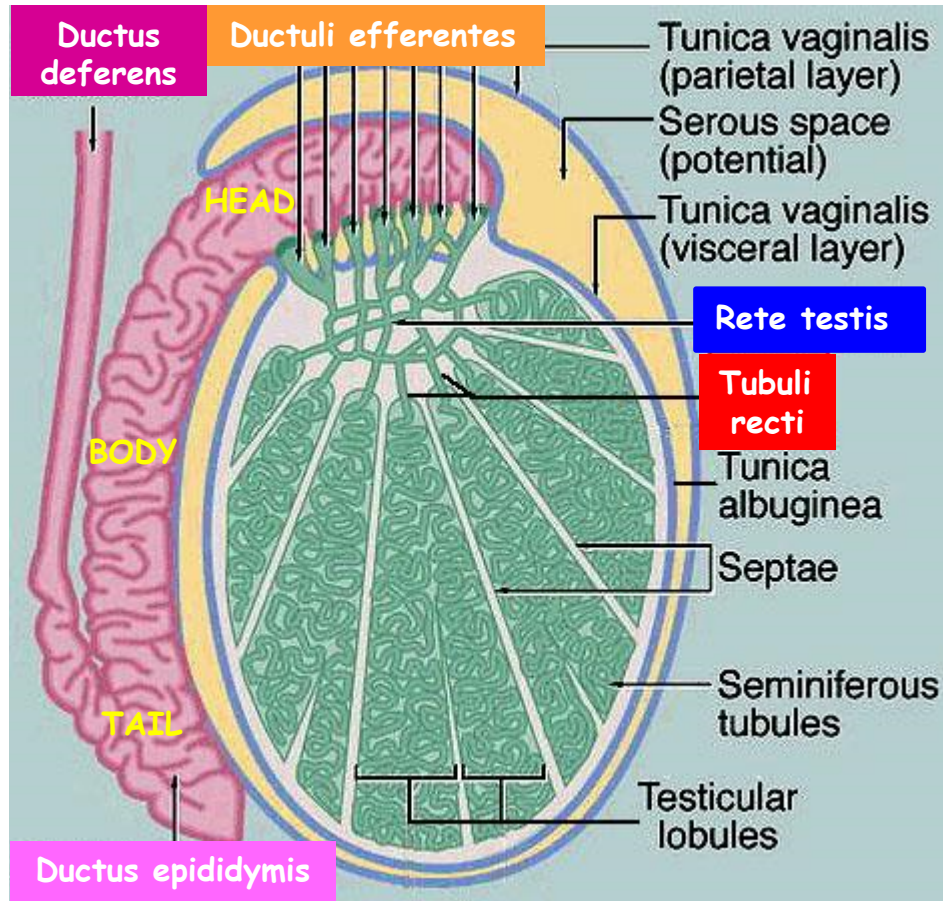
- labyrint + anastomózy
- v mediastinu
- jednovrstevný kubický epitel (jako v Tubuli recti)
(mikroklky + cilium)

Intratestikulární vývodní cesty - **Ductuli efferentes**

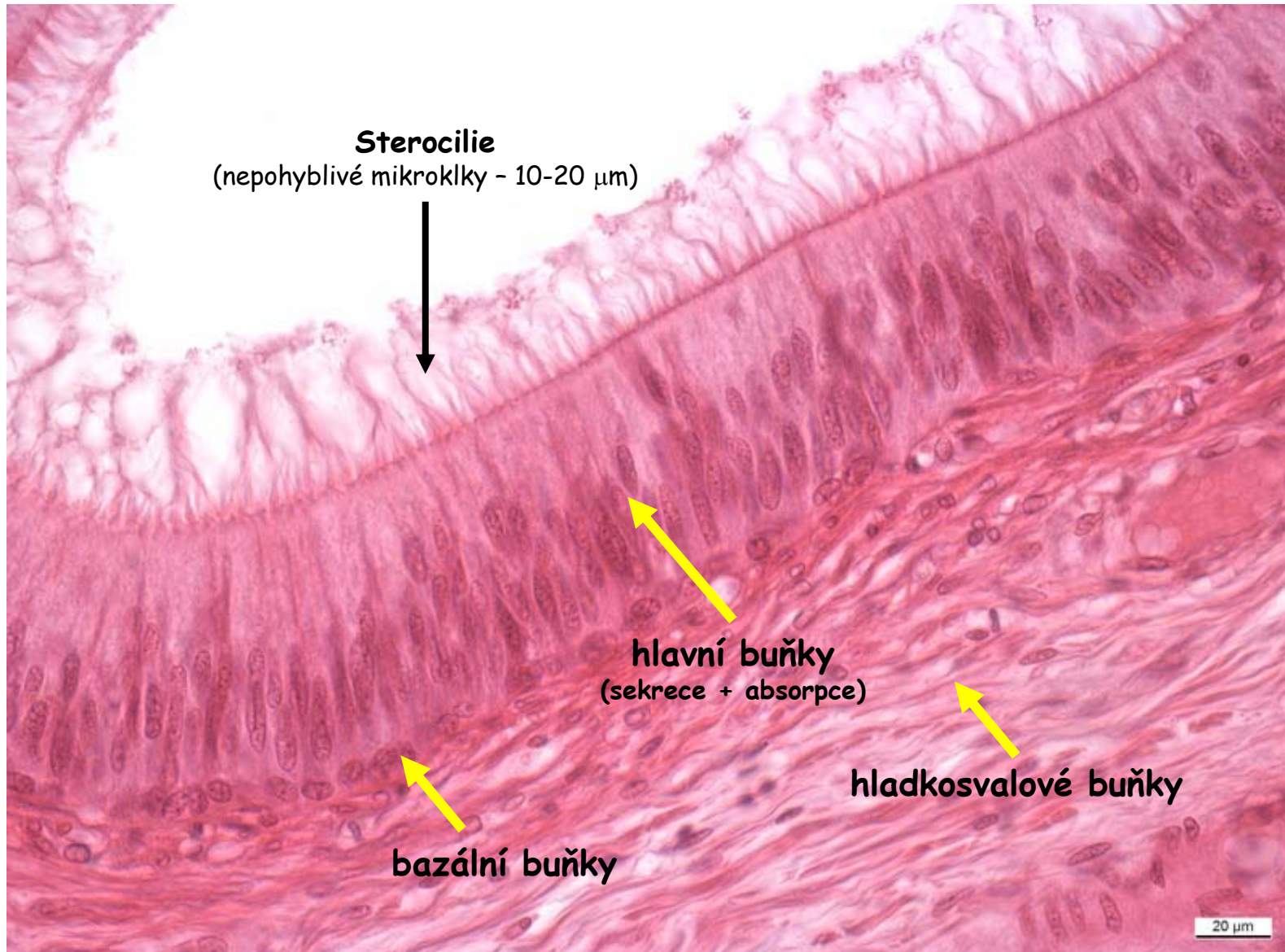
- 10 to 20 (natažená délka cca 10 cm)
- penetrují tunica albuginea
- kubické + cylindrické buňky (okrsky)
- **bez cilií + s ciliemi** - posun spermií
- mikrokly + lysosomy (absorpce seminální tekutiny)
- **hladkosvalové buňky** - posun spermií

Extratestikulární vývodní cesty - Ductus epididymis 1

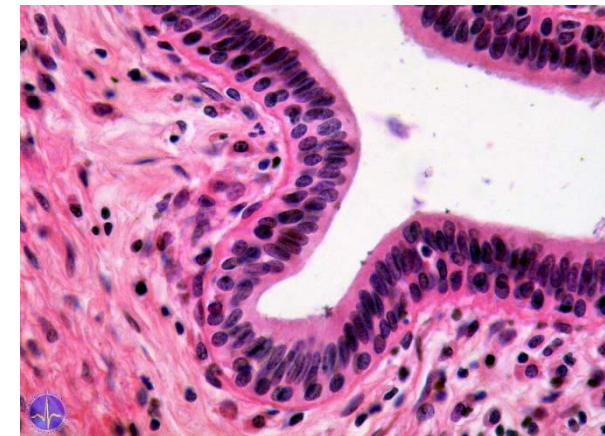
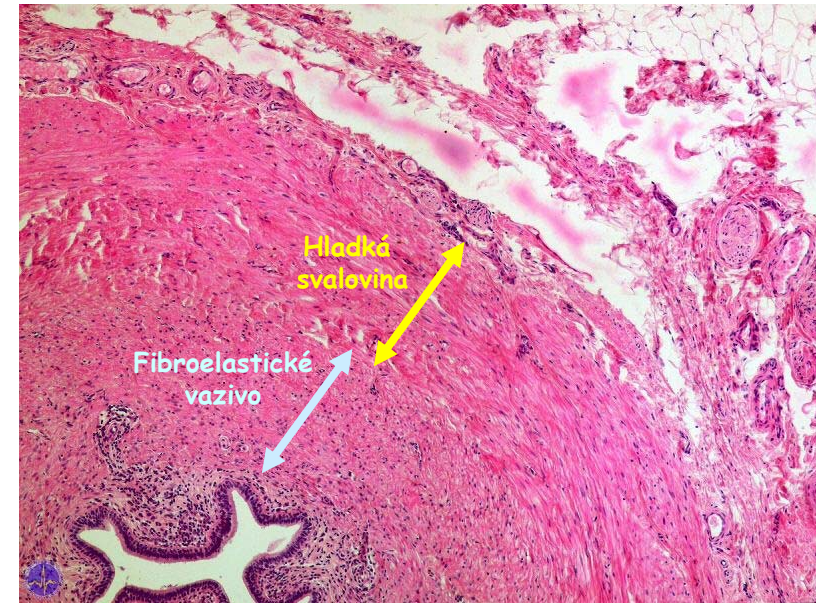
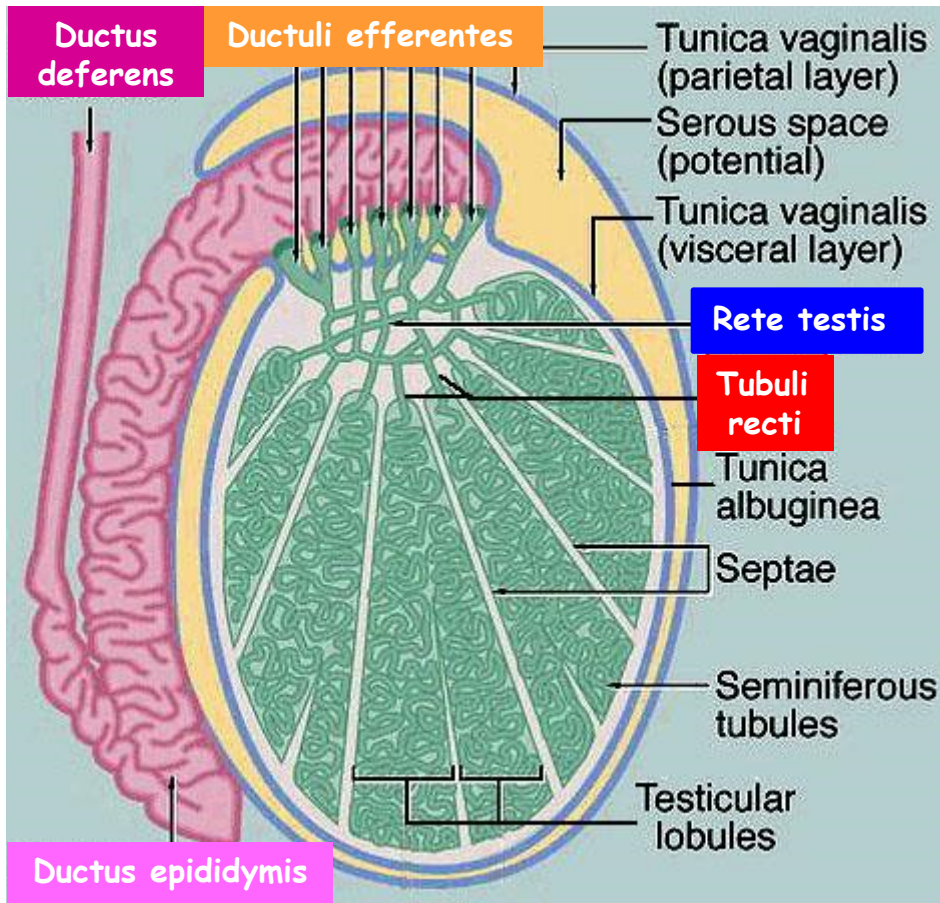
- délka cca 5 metrů
- hustě stočené (hlava + tělo)
- ocas (cauda) přímější - skladování + maturace spermií (hormonálně řízeno)
- víceřadý epitel: **bazální buňky** (kubické) + **hlavní buňky** (cylindrické)
- hlavní buňky - **stereocilie**
- ve stěně cirkulárně uspořádané **hladkosvalové buňky** (peristaltika)

Extratestikulární vývodní cesty - Ductus epididymis 2

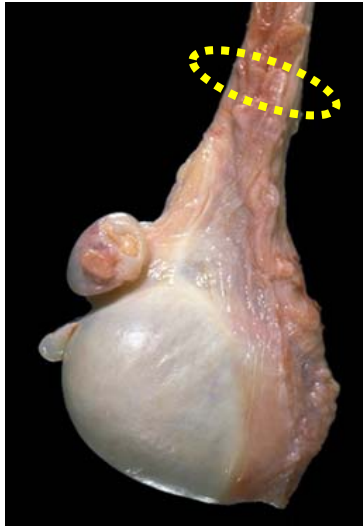
Extratestikulární vývodní cesty - Ductus deferens 1

Chámovod

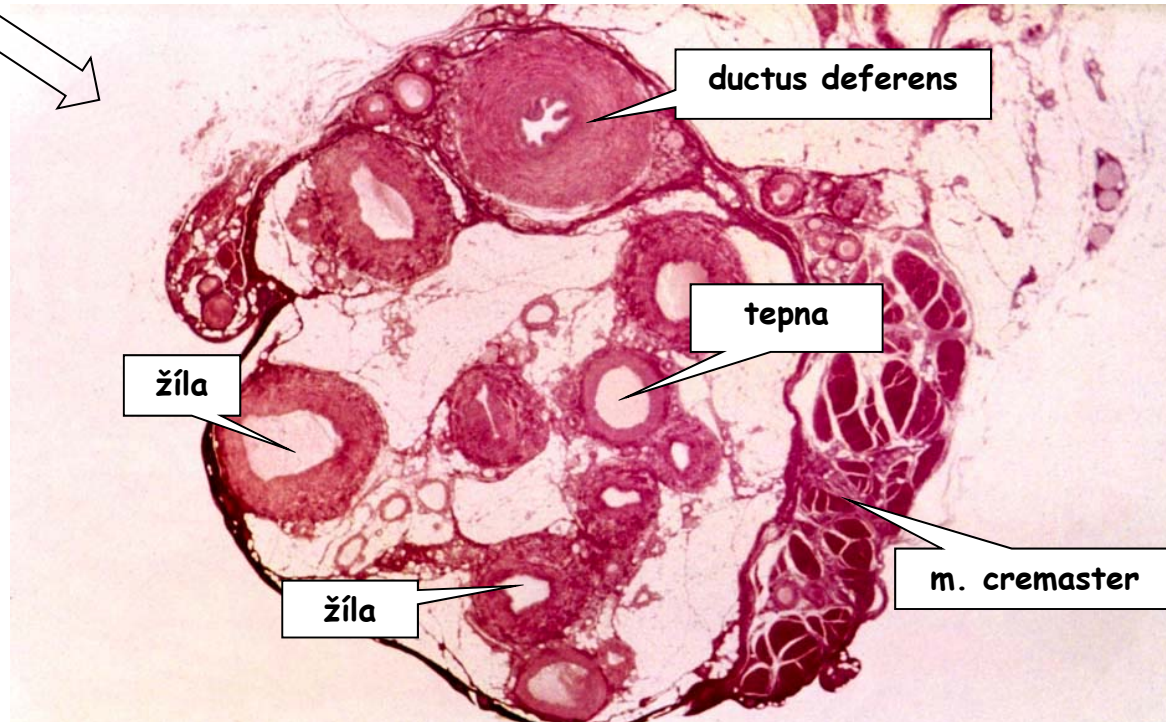

- silnostěnný + zřasený lumen
- epitel podobný D. epididymis - víceřadý (bazální buňky + hlavní buňky - sterocilie)
- zdánlivé tři vrstvy hladkosvalových buněk (cirk+podél+cirk)
- bohatá inervace sympatikem (nutnost rychlého transportu spermií do močové trubice)

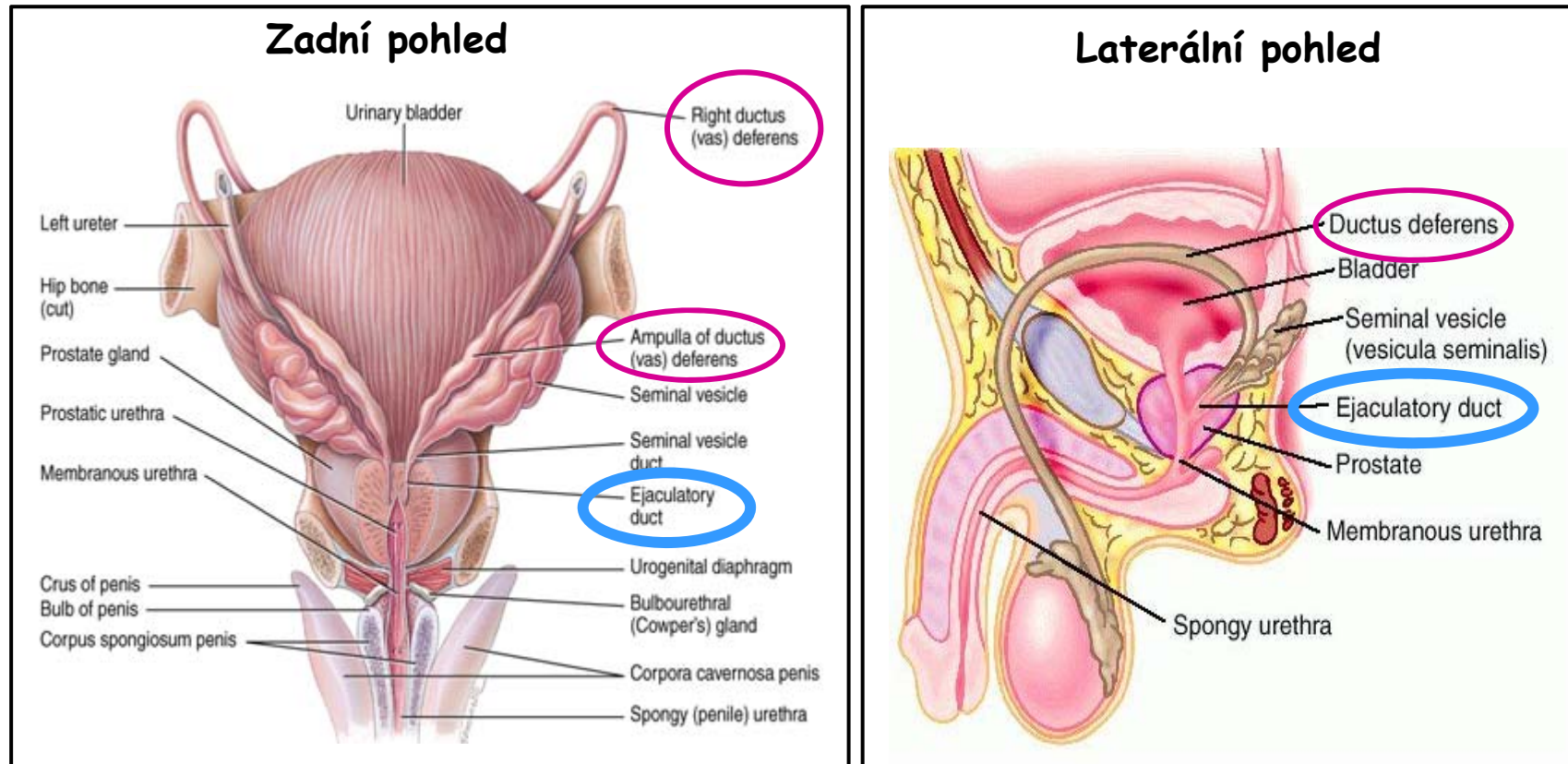
Extratestikulární vývodní cesty - Ductus deferens 2 Chámovod

Funiculus spermaticus
= Semenný provazec

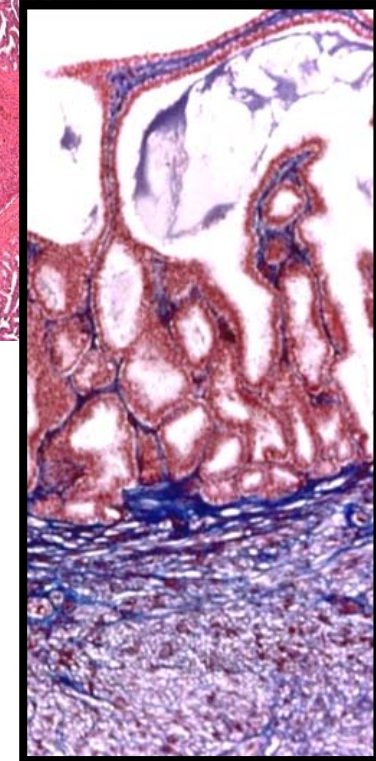
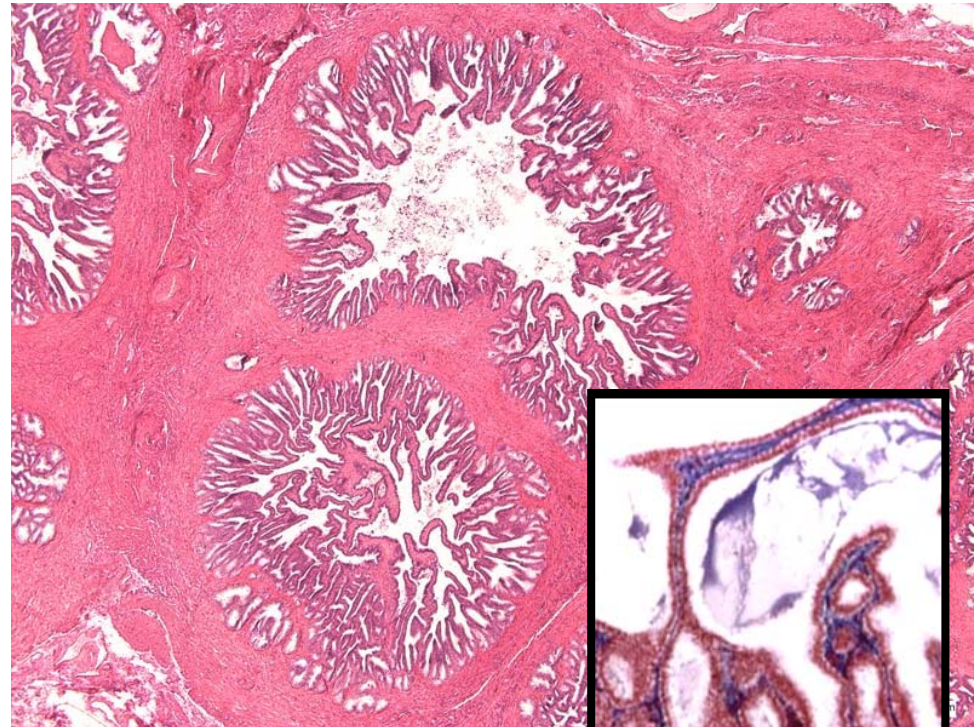
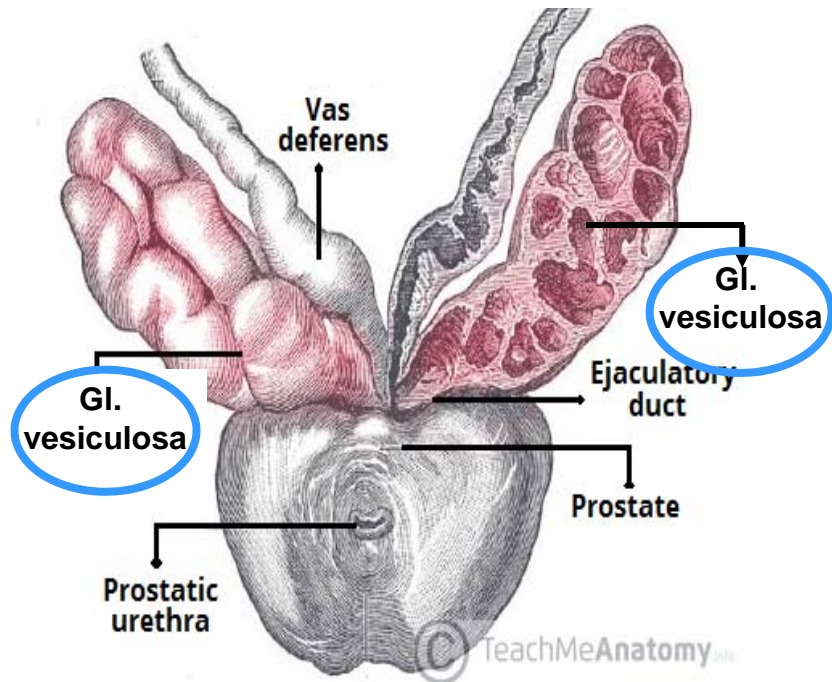

Extratestikulární vývodní cesty - Ductus ejaculatorius

- krátký + přímý
- od spojení D. deferens a vývodu Gl. vesiculosa
- probíhá prostatou
- ústí do uretry na **colliculus seminalis (verumontanum)**
- **jednovrstevný cylindrický epitel**
- **chybí hladkosvalová vrstva**

Přídavné pohlavní žlázy - *Gl. vesiculosa*

- vyvinuta z ductus deferens
- délka cca 15 cm; klikatá chodbička
- hluboce zřasená sliznice - na řezech se jeví jako labyrint
- víceřadý epitel - bazální buňky + hlavní buňky (mikroklky + cilium)
- fibroelastická submukóza + hladkosvalová vrstva
- sekret - cca 70 % ejakulátu (bohatý na fruktózu)

Přídavné pohlavní žlázy - Prostata 1

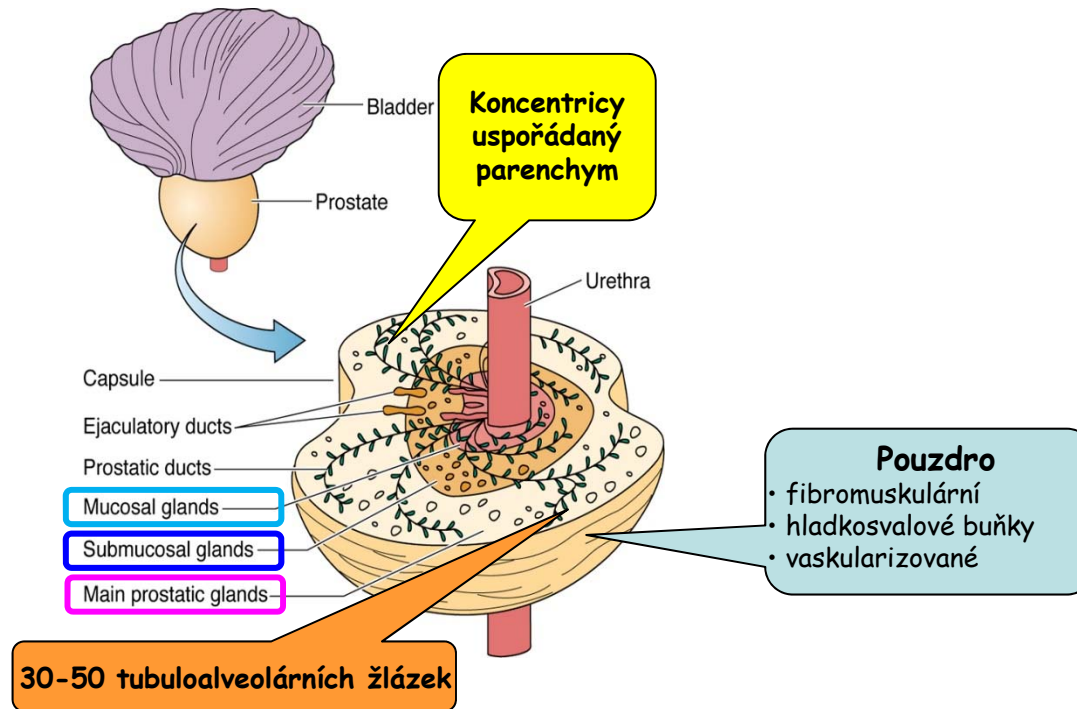
Periuretrální
 • nejbliže moč. trubici
 = nejkratší

Centrální
 • delší

Periferní (70%)
 • nejdelší
 • nejhojnější

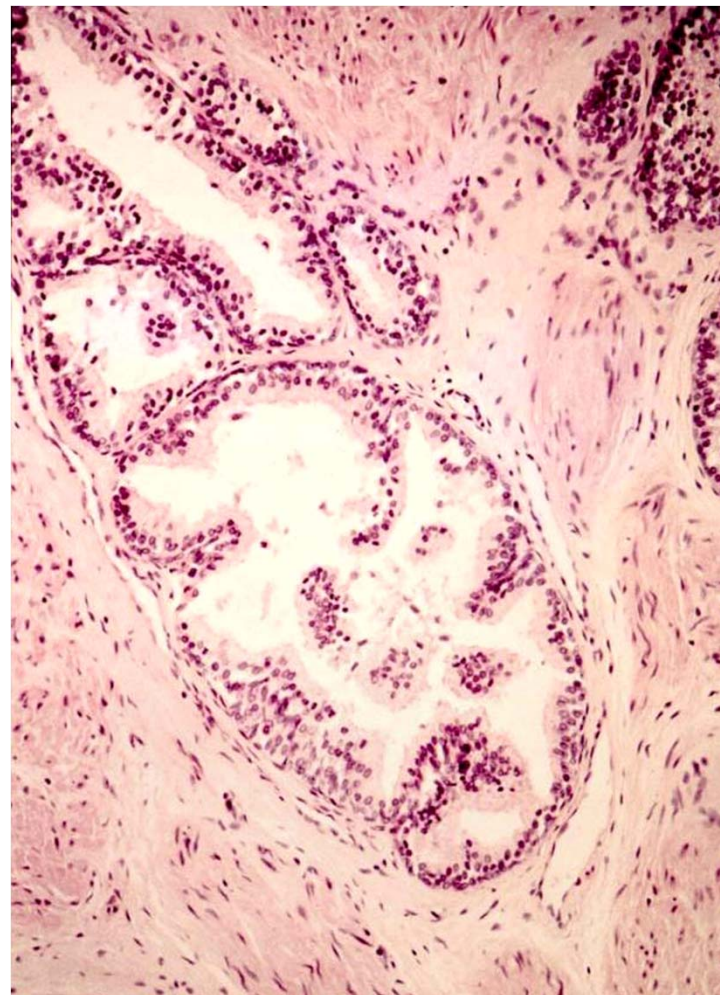
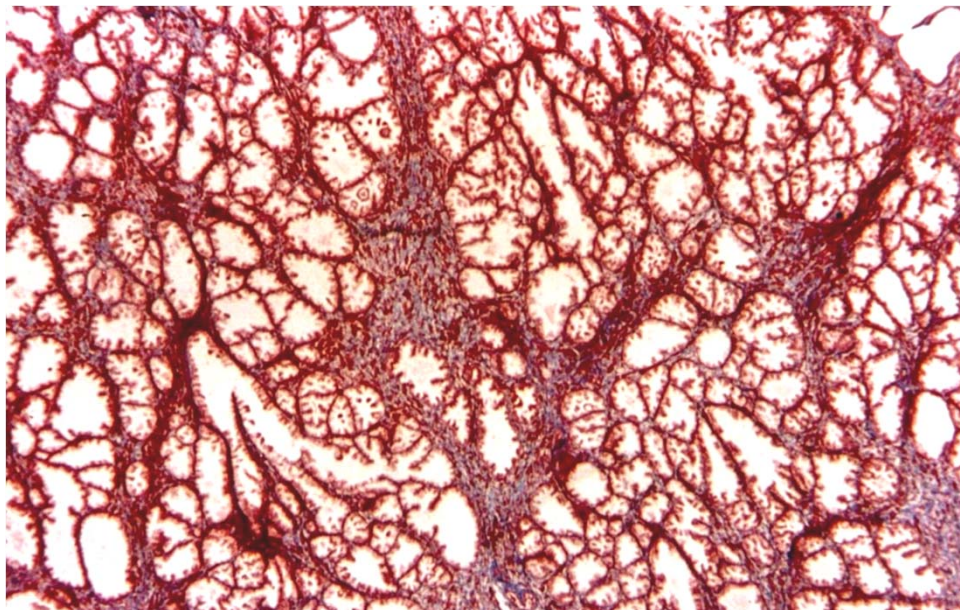
GLANDS

- dvojřadý epitel (**bazální a hlavní buňky**)
- hojné drsné ER + Golgi + sekreční granula

- velikost a tvar ořechu (největší přídavná žláza)
- stroma (souvislé s pouzdem): fibroelastické elementy, hojné **hladkosvalové buňky**
- **prostatic secretion**: lipids, acid phosphatase, proteolytic enzymes, citric acid, fibrinolysin (liquifies semen)

Přídavné pohlavní žlázy - Prostata 2

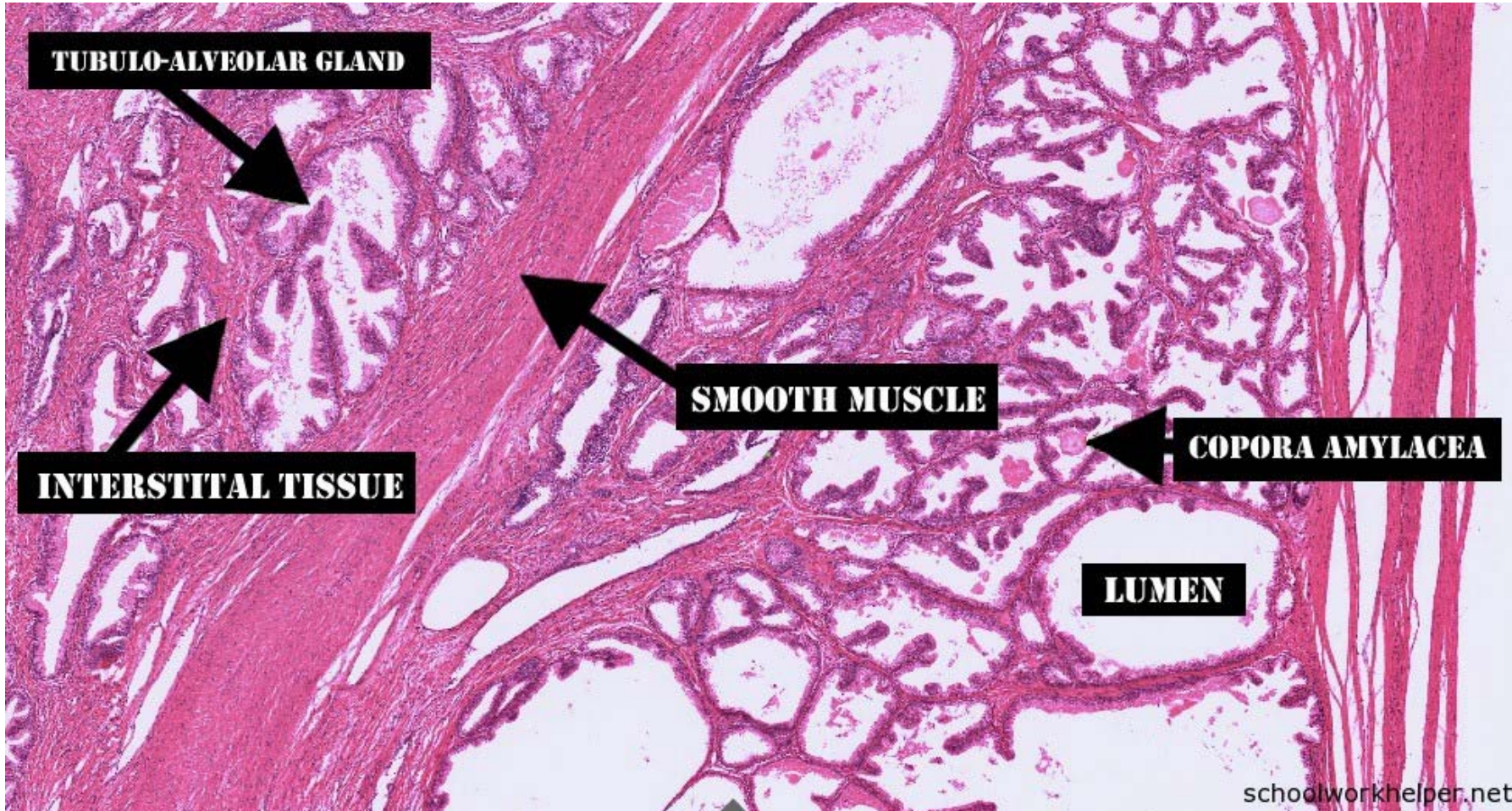

Corpora amylacea = konkrementy

- častější ve vyšším věku
- kalcifikace
- velikost až 1 mm

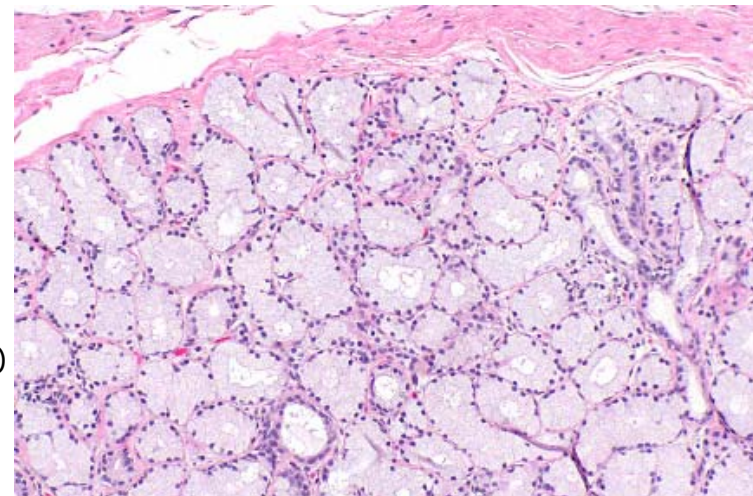
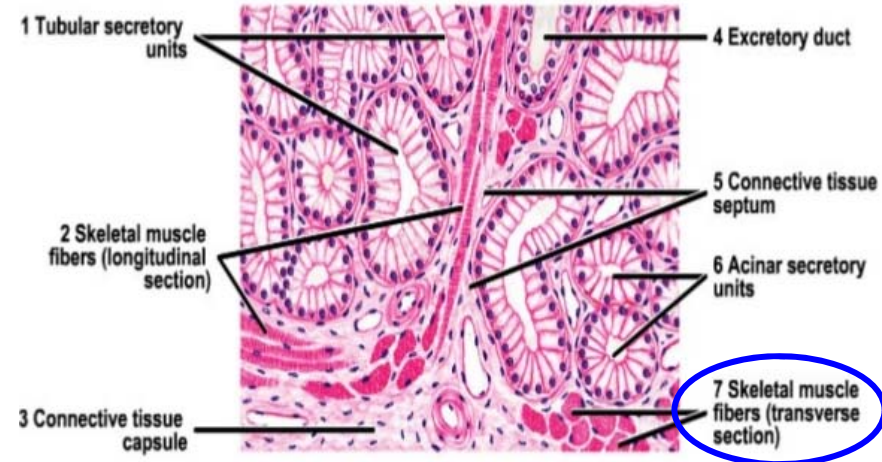
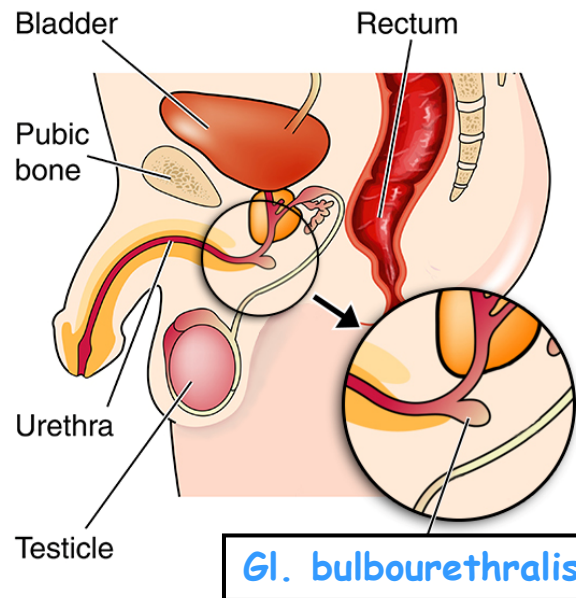

Přídavné pohlavní žlázy - Prostata 3

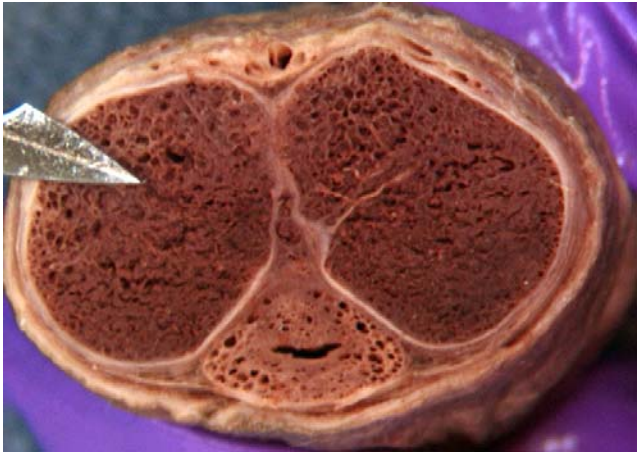

Přídavné pohlavní žlázy - *Gl. bulbourethralis*

Boční pohled

- malá - 3 až 5 mm
- při kořeni penisu
- lobulární struktura (septa)
- **vlákná příčně pruhované svaloviny** (diaphragma urogenitale)
- jednovrstevný kubický epitel
- mucinózní sekret (sialová kyselina + galaktóza)

Penis - 1

V. dorsalis superficialis penis
V. dorsalis profunda penis
Art. dorsalis penis
Nervus dorsalis penis
Art. profunda penis

Tunica albuginea

Septum
(neúplné)

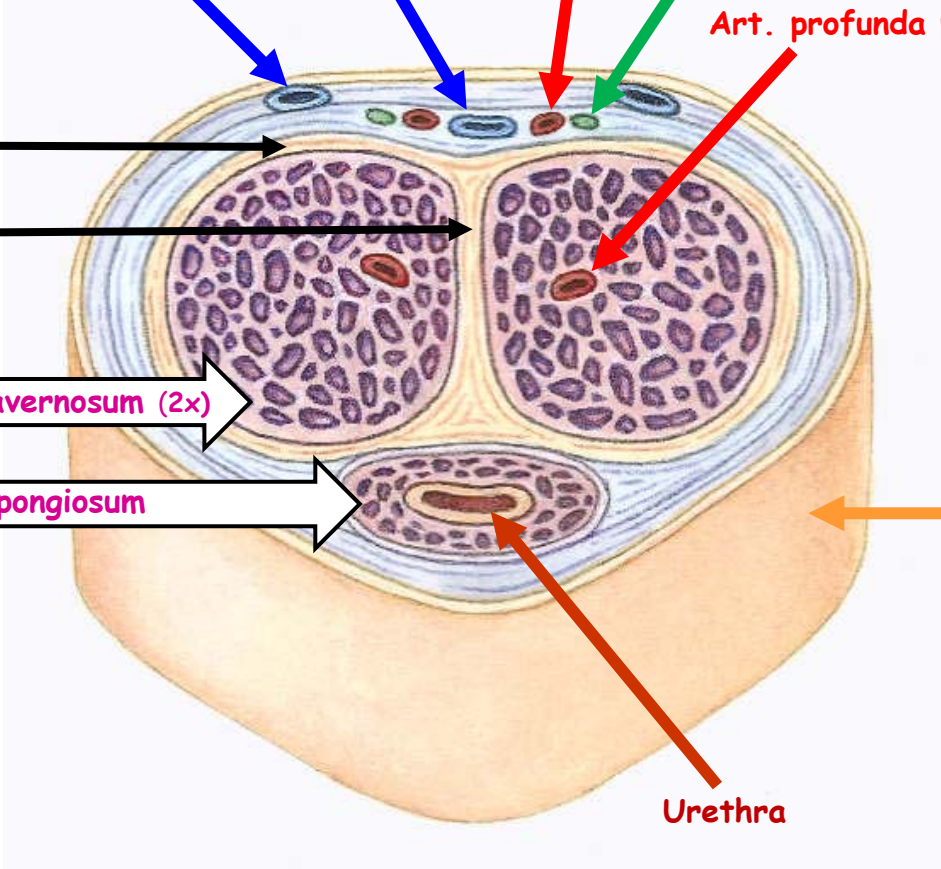
Erektivní tkáň

Corpus cavernosum (2x)

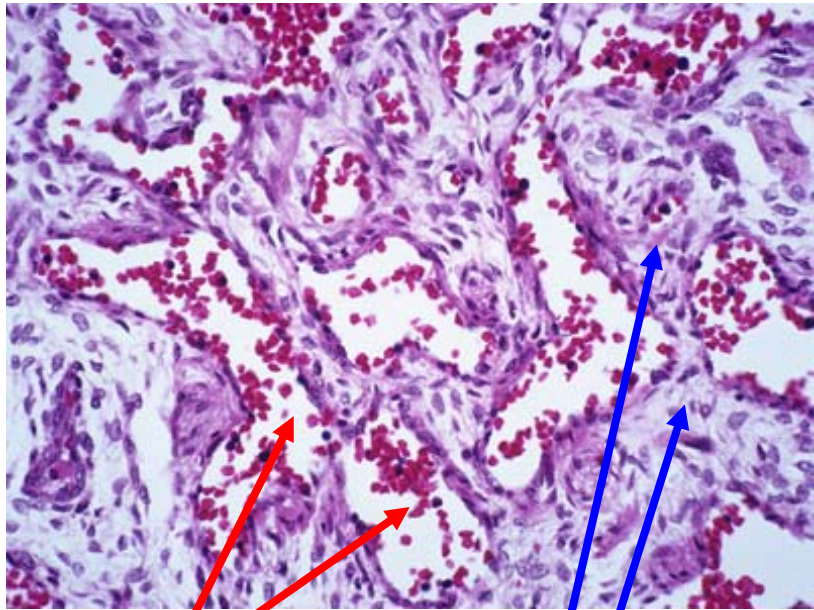
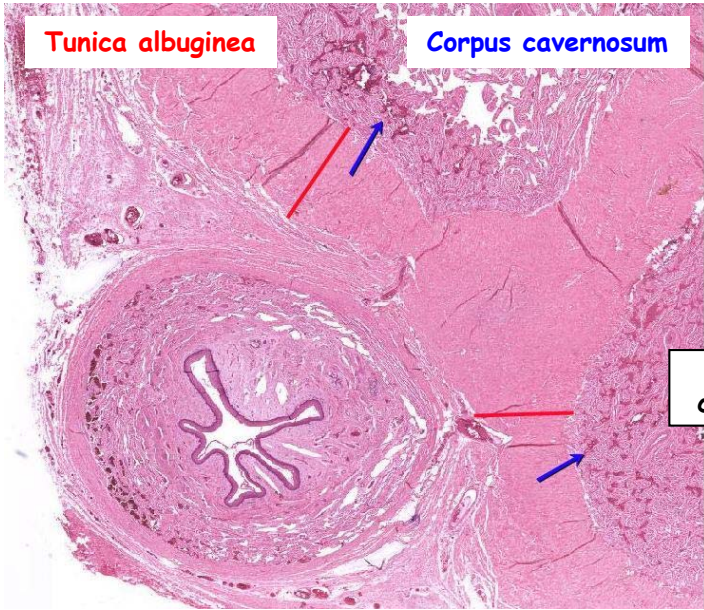
Corpus spongiosum

Kůže

Urethra

Penis - 2

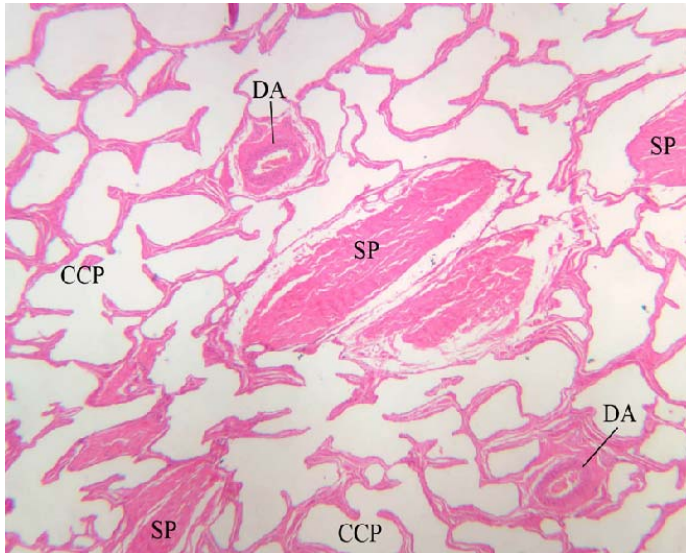

Kaverny

- vystlány endotelem

Trámečky

- fibroelastické vazivo
- hladkosvalové buňky

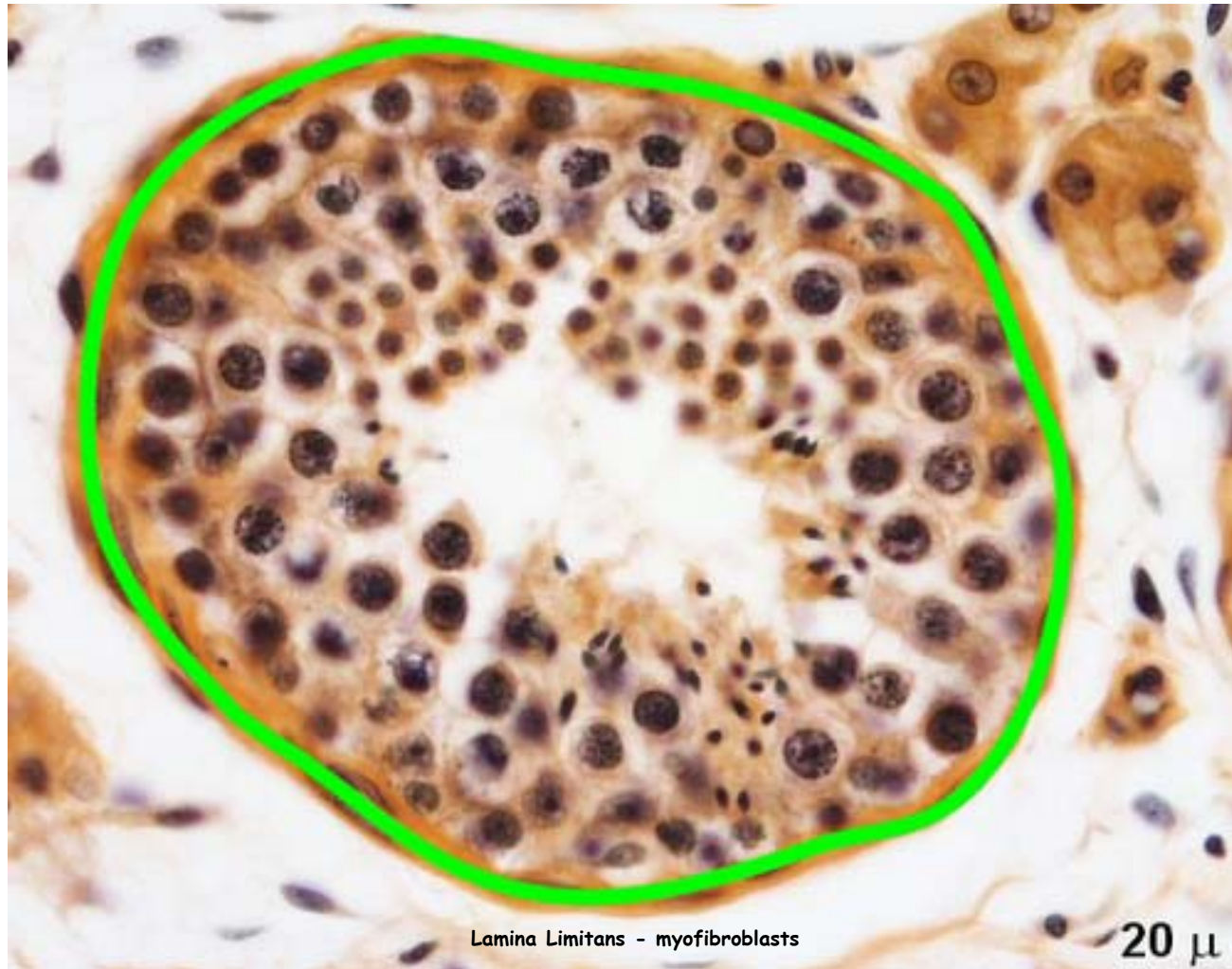

Kapilární pleteně + Aa. helicinae

Aa. profundae penis + Aa. dorsales penis

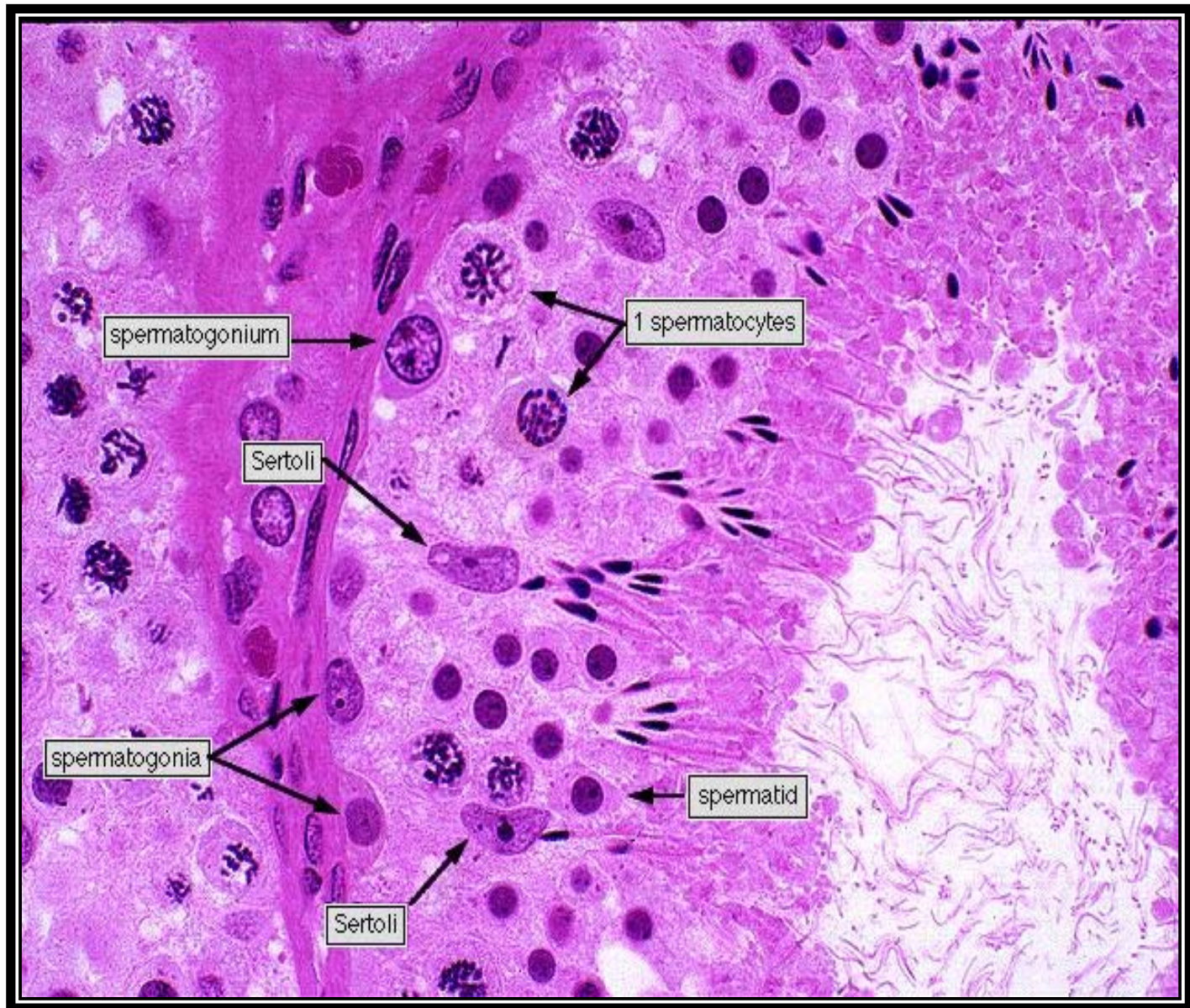
Děkuji za pozornost !

Otázky a komentáře na:
ahampl@med.muni.cz

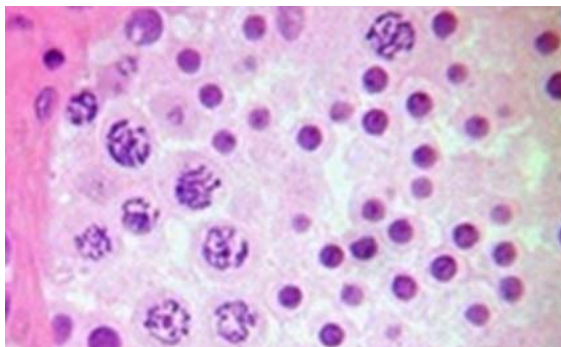

Lamina Limitans - myofibroblasts

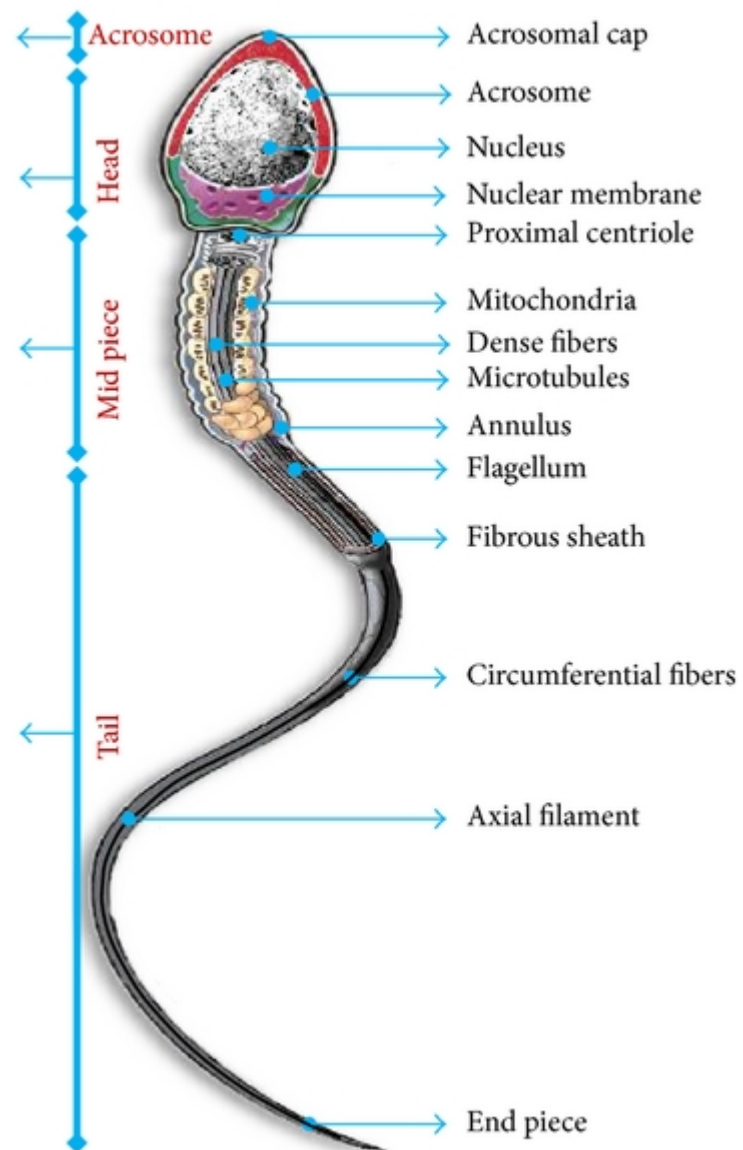
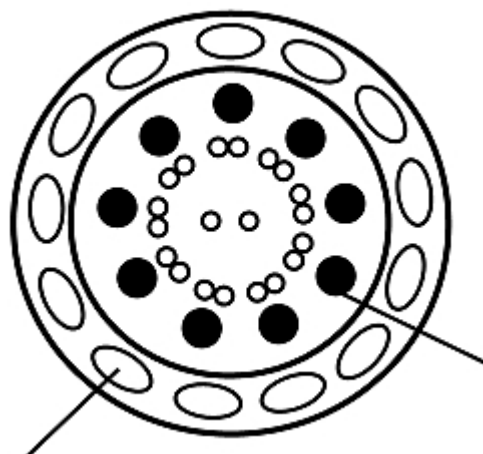
20 μ

Spermatogenesis - Spermogenesis

Spermatozoon

Acrosome

Head

Mid piece

Tail

Acrosomal cap

Acrosome

Nucleus

Nuclear membrane

Proximal centriole

Mitochondria

Dense fibers

Microtubules

Annulus

Flagellum

Fibrous sheath

Circumferential fibers

Axial filament

End piece

Penis

